

Nicaragua

– protester, repression och riskprofiler

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör rapporten inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lifosrapport: Nicaragua - protester, repression och riskprofiler

2019-04-23, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2019

Omslagsbild: Pixabay License: <https://pixabay.com/vectors/nicaragua-central-america-flag-map-890668/>

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

Terminologi och förkortningar.....	4
Karta över Nicaragua	5
1. English summary.....	6
2. Inledning	7
2.1. Syfte, metod och avgränsning	7
3. Bakgrund.....	8
3.1. Allmänt om Nicaragua	8
3.2. Statsskick och modern historia.....	8
3.3. Händelserna 18 april 2018 och framåt.....	12
3.3.1. Krisens första fas: Demonstrationer möts med våld och blir regimkritiska	13
3.3.2. Krisens andra fas: Operation Limpieza.....	15
3.3.3. Krisens tredje fas: Godtyckliga arresteringar och kriminalisering av dissidenter	15
3.3.4. Krisens fjärde fas: Kriminalisering av organisationer	17
3.3.5. Förhandlingar mellan opposition och regim och regimens retorik	18
4. Aktörer på regeringssidan	20
4.1. Befälsordning och ansvarsutkrävande.....	20
4.2. Polis, parapolis och militär	20
5. Repressiva metoder	22
5.1. Våld och gripanden i samband med demonstrationer, vägspärrar och andra protestaktioner	22
5.2. Godtyckliga arresteringar och övervakning av oppositionella.....	22
5.3. Fängelse- och häktesförhållande – förekomst av tortyr	25
5.4. Rättsliga efterverkningar	25
5.5. In- och utresor	26
6. Regeringskritiska grupper – riskprofiler	27
6.1. Studenter och akademien	27
6.2. Journalister och medier	28
6.3. Icke-statliga organisationer	30
6.4. Övriga.....	31
7. Lifos sammanfattning och slutsats.....	32
Källförteckning	35

Terminologi och förkortningar

Campesinos	Benämning på bondeaktivister.
CPC	Consejos de Poder Ciudadano (medborgarmaktsråd).
FSLN	Frente Sandinista de Liberación Nacional (Sandinistiska fronten för nationell befrielse), nuvarande regeringsparti.
Fuerzas de choque	Chockstyrkor, betecknas ibland som parapolis eller ”Turbas” (se nedan).
GIEI	Grupo Interdisciplinario de Expertos Independientes (den oberoende gruppen av interdisciplinära experter). En funktion som är inrättad av IACHR för att utreda våldshandlingar i samband med krisen.
IACHR	Inter-American Commission for Human Rights (Interamerikanska kommissionen för mänskliga rättigheter). Ett oberoende organ under Organisationen för amerikanska stater (OAS).
MESENI	Mecanismo Especial de Seguimiento para Nicaragua (den särskilda övervakningsmekanismen för Nicaragua). En funktion som är inrättad av IACHR med uppdrag att löpande rapportera och följa upp IACHRS rekommendationer.
OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter).
Tranques	Betyder ungefär vägspärrar eller barrikader.
Turbas	Regerings- och sandinistlojala inofficiella väpnade grupper, inkluderas ibland under begreppet parapolis. Förekommer också under namnet ”Fuerzas de choque” (se ovan).

Karta över Nicaragua

Källa: Central Intelligence Agency (CIA).

1. English summary

The principal objective of this report is to provide an account of the developments in Nicaragua in the year that has passed since large-scale protests erupted in April, 2018. The report includes a contextual background, as well as a description of the general situation as of today. Furthermore, it includes a brief description of the central actors on the Government side, a chapter on the means of repression used and an overview of groups that are considered to be critical of the Government and that are considered to have a special risk profile.

The report mainly relies on open sources such as reports from inter-governmental organizations, international human rights organizations and news reports. Relatively few international organizations have monitored the situation in Nicaragua closely and, hence, the report relies mainly on information from instances such as the Inter-American Commission on Human Rights (IACHR), the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) and Amnesty International. In addition to written sources, Lifos has conducted interviews with representatives of Amnesty International. Over time, the possibilities for civil society, media and international organizations to conduct independent reporting on the situation in Nicaragua have decreased.

The report covers events up until the end of March, 2019.

Accounts of what happened in Nicaragua in 2018 and forward are by and large consistent. Protests that initially were peaceful were met with violence from the authorities. The situation in terms of human rights has since deteriorated further to a situation where arbitrary arrests, repression of dissent and attacks on civil society and the media are still occurring.

Lifos concludes that persons with a prominent position in the student movement or other parts of civil society, such as e.g. peasant activists and clergy, and journalists constitute risk profiles. Lifos notes, however, that persons with a minor involvement in the protest movement and persons related to protesters have been targets of repression as well.

Lifos concludes that there is limited information available on intelligence operations, intelligence sharing within the state and so called “arrest lists”. Several sources have reported on the existence of such lists, as well as intelligence activities performed by the so called “Citizen Power Councils” (Consejos de Poder Ciudadano – CPCs), but details are unclear.

It is difficult to assess how the situation in Nicaragua will develop in the future. While negotiations between the Government and the protest movement have been resumed lately and there have been some concessions made from the Government side, there are few signs of concrete progress. As of the end of March, 2019, many people are still detained and awaiting legal proceedings that cannot be assumed to be fair or follow due process.

The Nicaraguan state has faced criticism for democratic and human rights shortcomings well before the events in April, 2018. Since then, the situation has deteriorated further. The threshold for being attributed dissent by the

Government is generally low. Persons considered to be dissidents face the risk of being subjected to reprisals of various forms.

2. Inledning

2.1. Syfte, metod och avgränsning

Syftet med denna rapport är i första hand att redogöra för utvecklingen i Nicaragua under det år som gått sedan omfattande protester bröt ut i april 2018. En kontextuell bakgrund ges liksom en beskrivning av den allmänna situationen idag. Därefter finns kortare beskrivning av centrala aktörer på regeringssidan i motsättningarna. Därtill finns en beskrivning av de repressiva metoder som förekommit liksom en presentation och genomgång av situationen för de regeringsskritiska grupper som har en riskprofil.

Rapporten bygger i huvudsak på extern rapportering, information som sedan tidigare är publicerad i Lifos databas samt nyhetsrapportering. Lifos har även genomfört intervjuer. Information från intervjuer genomförda med Amnesty International är inkluderad i rapporten. Deras uppgifter är inhämtade genom välinitierade källor på plats i Nicaragua, liksom två inhämtningsresor till landet. Syftet med Lifos intervjuer har varit att få tillfälle att ställa följdfrågor och att inhämta information om den allra senaste händelseutvecklingen i Nicaragua.

Det är ett begränsat antal oberoende aktörer som på nära håll har följt utvecklingen i Nicaragua och samlat in förstahandsinformation sedan krisens inleddes. Det rör sig främst om Interamerikanska kommissionen för mänskliga rättigheter (IACHR), ett oberoende organ under Organisationen för amerikanska stater (OAS), Amnesty International och Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR). Dessa organisationer har publicerat flera rapporter om krisen. Internationell media har periodvis haft korrespondenter på plats som rapporterat från landet men rapporteringen i internationella medier har i hög grad utgått från rapporter från ovan nämnda organisationer. Lokala civilsamhällesorganisationer och medier har också dokumenterat krisen. Det är emellertid viktigt att notera att till följd av införda restriktioner och regeringens agerande, så har utrymmet för medier, civilsamhället och internationella organisationer att självständigt rapportera kring händelseutvecklingen kraftigt begränsats över tid.

Som en följd av de begränsningar som källäget medför är denna rapport i stora delar baserad på information från ett fåtal källor. Lifos bedömer emellertid att de använda källorna generellt håller hög kvalitet och att informationen som det hänvisas till är framtagen på ett transparent sätt. Källorna består i stor utsträckning av internationella samarbetsorgan, internationella organisationer med fokus på mänskliga rättigheter samt etablerade nyhetsbyråer.

Rapporten täcker händelser fram till och med utgången av mars 2019 om inget annat anges.

3. Bakgrund

3.1. Allmänt om Nicaragua

Nicaragua är ett till ytan och befolkning relativt litet land beläget i Centralamerika. Antalet invånare uppgår till cirka sex miljoner.¹ Landet gränsar till Costa Rica i syd och till Honduras i norr. Till öst och väst gränsar landet till hav. Huvudstad är Managua, vari drygt en sjättedel av landets befolkning bor. Övriga städer i landet är avsevärt mindre men några större städer är León, Masaya och Matagalpa. Befolkningen är i huvudsak koncentrerad till landets västra delar.² Nicaragua är ett av Latinamerikas fattigaste länder.³

3.2. Statsskick och modern historia

Efter att ha varit under amerikansk ockupation i drygt 20 år styrdes landet som en diktatur från mitten av 1930-talet och framåt. Under en stor del av denna tid var Anastasio Somoza, eller släktingar till denne, president.⁴ 1961 bildades vänstergerillan Sandinistiska fronten för nationell befrielse (FSLN)⁵ som en motståndsrörelse mot dåvarande regim, varpå landet slungades in i ett inbördeskrig som skulle komma att fortgå till 1990. 1979 intog FSLN Managua och tog över landets styre. Anhängare till den tidigare regimen bildade då högergerillan Contras som med amerikanskt stöd bekämpade den nya FSLN-regimen. Fredsprocesser inleddes 1987 men eldupphör införlivades först 1990. Oroligheter fortsatte under första halvan av 90-talet och avvärjningen genomfördes slutligen 1997.⁶

Nuvarande president, Daniel Ortega, var tidigt medlem i FSNL och ingick från 1979 i landets styre. 1985 valdes han till president för första gången.⁷ 1990 förlorade FSLN regeringsmakten i ett demokratiskt maktskifte och utgjorde sedan politisk opposition. Under det tidiga 00-talet stärkte FSLN

¹ USA. Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook: Nicaragua*, 2019-03-26, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/nu.html>

² Nicaragua. Instituto de Información de Desarrollo (INIDE), *Anuario Estadístico 2015*, februari 2016, s. 50 ff., <http://www.inide.gob.ni/Anuarios/Anuario%20Estadistico%202015.pdf>

³ Världsbanken, *GDP per capita (current US\$)*, odaterad, https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=ZJ-CL&year_high_desc=false

⁴ Merrill, T [redaktör], *Nicaragua: A Country Study (United States Intervention, 1909-33)*, 1993, <http://countrystudies.us/nicaragua/10.htm>; Merrill, T [redaktör], *Nicaragua: A Country Study (The Somoza Era, 1936-74)*, 1993, <http://countrystudies.us/nicaragua/11.htm>

⁵ *Frente Sandinista de Liberación Nacional*

⁶ Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Modern historia*, 2019-03-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/modern-historia/>

⁷ Partlow, J., *The Washington Post*, *From rebel to strongman: How Daniel Ortega became the thing he fought against*, 2018-08-24, https://www.washingtonpost.com/world/the_americas/from-rebel-to-strongman-how-daniel-ortega-became-the-thing-he-fought-against/2018/08/24/117d000a-97fe-11e8-818b-e9b7348cd87d_story.html?utm_term=.a1df6501e11a

sitt inflytande, vilket banade vägen för en valseger 2006 då Ortega på nytt valdes till president.⁸

Sedan Ortega på nytt tillträtt som president 2007 har makten alltmer samlats i presidentämbetet och landet har tagit en än mer auktoritär inriktning. Utrikespolitiska institutet beskriver hur gränserna mellan regeringen, FSLN och familjen Ortega allt mer har kommit att bli oklara.⁹

Sedan 2017 är Ortegas hustru, Rosario Murillo, landets vicepresident och hon styr bland annat regeringens mediekontakter och ansvarar för de så kallade medborgarmaktsråden (*Consejos de Poder Ciudadano*, CPC). Även andra familjemedlemmar till Ortega innehar maktpositioner; flera är ministrar eller rådgivare till presidenten.¹⁰ Ortegas barn leder också företag inom verksamhetsområden såsom media och bensinförsäljning.¹¹ Venezuela har tillhandahållit olja till ett värde av flera hundra miljoner dollar som istället för att gå in i statsbudgeten gått till företag med kopplingar till Ortegas familj och allierade.¹²

Sedan Ortegas tillträde 2007 har en rad händelser och reformer ägt rum som av källor beskrivs som en försvagning av demokratin i Nicaragua. 2008 anklagades Ortegaregimen för omfattande valfusk i samband med lokalvalen. Bland annat begränsades informationsflödet och oppositionspartier fick sin partistatus indragen. Som ett resultat vann FSLN en överväldigande majoritet i valen.¹³ Även senare val har kantats av valfusk och oegentligheter.¹⁴ 2014 genomdrevs ändringar i grundlagen som

⁸ Freedom House, *Freedom in the World 2013: Nicaragua*, januari 2013, <https://www.ecoi.net/en/document/1190538.html>; USA. Congressional Research Service (CRS), *Nicaragua: The Election of Daniel Ortega and Issues in U.S. Relations*, 2007-04-19, s. 2, https://www.everycrsreport.com/files/20070419_RL33983_756cb45450e57850adbd8ae08a72ad9136d55221.pdf

⁹ Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Aktuell politik*, 2019-03-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/aktuell-politik2/>

¹⁰ Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Politiskt system*, 2019-03-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/politiskt-system/>

¹¹ Robles, F., The New York Times, *In Nicaragua, Ortega Was on the Ropes. Now, He Has Protesters on the Run.*, 2018-12-24, <https://www.nytimes.com/2018/12/24/world/americas/nicaragua-protests-daniel-ortega.html>

¹² Robles, F., The New York Times, *Ortega vs. the Contras: Nicaragua Endures an '80s Revival*, 2016-03-07, <https://www.nytimes.com/2016/03/08/world/americas/ortega-vs-the-contras-nicaragua-endures-an-80s-revival.html?module=inline>; Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Ekonomisk översikt*, 2018-06-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/oversikt/>

¹³ Freedom House, *Freedom in the World 2009: Nicaragua*, 2009-07-16, <https://www.refworld.org/docid/4a645296c.html>

¹⁴ USA. Utrikesdepartementet, *2016 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2017-03-03, <https://www.refworld.org/docid/58ec89efa.html>; Organization of American States (OAS), *Electoral Accompaniment Mission Report: General Elections in the Republic of Nicaragua*, 2011-11-06,

bland annat innebar att den tidigare gränsen att inneha presidentämbetet i högst två mandatperioder upphävdes, och kravet på en absolut majoritet av rösterna i ett presidentval avskaffades och ersattes med reglering om att den kandidat som fick flest röster vann efter en enkel valomgång.¹⁵ Enligt flera index som mäter demokrati och politiska rättigheter har demokratin i Nicaragua försvagats under Ortegas tid vid makten.¹⁶

Sedan parlamentsvalet 2016 och lokalvalen 2017 innehar FSLN 70 av 92 mandat i parlamentet och 135 av 153 borgmästarskap i landets kommuner.¹⁷ Den stora majoriteten i parlamentet ger FSLN möjlighet att på eget bevåg ändra grundlagen. Detta majoritetsförhållande har funnits sedan valet 2011.¹⁸ Trots landets auktoritära utveckling under Ortegaeran har president Ortega, fram tills nu föreliggande kris, åtnjutit stor popularitet bland befolkningen, i mångt och mycket som en följd av den förda välfärdspolitik.¹⁹

Rättsväsendet och domstolarna är formellt oberoende från den exekutiva makten men i praktiken saknas oberoende och rättsväsendet beskrivs av flera källor som politiserat och lojalt med Ortegaerimen.²⁰

Under FSLN:s första period vid makten dominerades civilsamhället av FSLN-anknutna massorganisationer. I det civilsamhälle som utvecklades efter maktskiftet 1990 uppstod nya organisationer men stora delar av civilsamhället hade fortsatt koppling till FSLN i viss mån.²¹ Under tiden i

https://www.oas.org/es/sap/docs/deco/2012/Inf_NIC_e.pdf; Thale, G., Washington Office on Latin America (WOLA), *As Nicaragua's Election Draws Near, Concerns Grow Over Abuse of Power*, 2016-10-20, <https://www.wola.org/analysis/nicaraguas-election-draws-near-concerns-grow-abuse-power/>

¹⁵ Freedom House, *Freedom in the World 2019: Nicaragua*, 2019-02-04, <https://www.ecoi.net/en/document/2002615.html>

¹⁶ The Economist Intelligence Unit, *The Economist Intelligence Unit's Democracy Index*, odaterad, <https://infographics.economist.com/2018/DemocracyIndex/>; Bertelsmann Stiftung, *Transformation Index BTI*, odaterad, <https://www.bti-project.org/en/reports/country-reports/detail/itc/nic/ity/2008/itr/lac/>; Freedom House, 2019-02-04; Freedom House, *Freedom in the World 2006: Nicaragua*, september 2006, <https://www.ecoi.net/en/document/1312607.html>

¹⁷ Freedom House, 2019-02-04

¹⁸ Castro, I., Reuters, *Nicaragua's Ortega to enjoy 2/3 majority in Congress*, 2011-11-16, <https://ca.reuters.com/article/topNews/idCATRE7AF2D820111116>

¹⁹ Fonseca, R., Estrategia y Negocios (E&T), *Nicaragua: El 70% de la población demanda la renuncia de Ortega*, 2018-06-11, <https://www.estrategiaynegocios.net/lasclavesdeldia/1186398-330/nicaragua-el-70-de-la-poblaci%C3%B3n-demanda-la-renuncia-de-ortega>; Garay, J och Rocha, M.J.M., El Nuevo Diario, *Nicas prefieren candidatos que ofrezcan más empleo*, 2016-09-13, <https://www.elnuevodiario.com.ni/nacionales/404178-nicas-prefieren-candidatos-que-ofrezcan-mas-empleo/>; WOLA, 2016-10-20; CRS, *Nicaragua: In Brief*, 2007-01-30, s. 1, https://www.everycrsreport.com/files/20170130_R44560_c594ebb1c5b0489ce5685c2974ac2bd8a68eb9e5.pdf

²⁰ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2018 – Nicaragua Country Report*, 2018, <https://www.bti-project.org/en/reports/country-reports/detail/itc/nic/>; Utrikespolitiska institutet. Landguiden, *Nicaragua: Politiskt system*; Freedom House, 2019-02-04

²¹ Borchgrevink, A., Norsk Utenrikspolitisk Institutt, *A Study of Civil Society in Nicaragua*, 2006, s. 7 f., 20 f., <https://www.files.ethz.ch/isn/27865/699.pdf>

opposition hade FSNL fortsatt inflytande, dels över civilsamhället, men också genom parlamentet och över vissa statliga institutioner.²² Enligt forskaren Axel Borchgrevink var civilsamhället under denna tid polariserat mellan de som var för eller mot FSLN.²³ Sedan FSLN åter kommit till makten 2007 har det FSLN-lojala civilsamhället stärkts och övriga civilsamhället försvagats.²⁴ Topp- och partistyrda civilsamhällesorganisationer och fackförbund med koppling till FSLN utövar betydligt inflytande i Nicaragua.²⁵

Ett exempel på hur FSLN utövar inflytande utanför parlamentariska strukturer och myndighetsramar är de tidigare nämnda medborgarmaktsråden. Medborgarmaktsråden etablerades 2007 genom presidentdekret med det uttalade syftet att folket skulle få en aktiv och direkt roll i alla aspekter av landets utveckling. Råden finns på alla nivåer i landet, från nationell nivå till grannskapsnivå.²⁶ Enligt Freedom House leder systemet till att den del av civilsamhället som är motståndare till regimen marginaliseras.²⁷ Amerikanska utrikesdepartementet har rapporterat att godkännande från ledare i dessa lokala råd krävs för att exempelvis få arbete inom den offentliga sektorn och för att få identitetshandlingar och registrera sig för att rösta.²⁸ Enligt uppgift ska benämningen ha ändrats från medborgarmaktsråd till *Gabinetes de la Familia, Salud y la Vida*²⁹ 2013.³⁰ Råden har nära koppling till FSLN och har bland annat befogenhet att fördela subventionerad mat och bostäder, vilket i praktiken leder till

²² Martí I Puig, S., *Latin American Politics and Society*, vol. 52, nr. 4, *The Adaptation of the FSLN: Daniel Ortega's Leadership and Democracy in Nicaragua*, 2010, s. 91 f., <https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/pdf/40925837.pdf?refreqid=search%3Afc7c707a00d2ed53e14e6b4200d925f>; CRS, 2007-04-19, s. 1 f.

²³ Borchgrevink, 2006, s. 23

²⁴ Freedom House, *Countries at the Crossroads 2012 - Nicaragua*, 2012-09-20, <https://www.refworld.org/docid/505c172c5.html>

²⁵ USA. Utrikesdepartementet, *2018 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2019-03-13, s. 24 f., <https://www.state.gov/documents/organization/289556.pdf>

²⁶ Kanada, Immigration and Refugee Board (IRB), *Nicaragua: Citizen power councils (Consejos de Poder Ciudadano - CPCs), including structure, objectives and how they work; whether CPCs play a political role; treatment of CPC members by the authorities and society (2007-2010)*, 2013-05-08, <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=455234&pls=1>

²⁷ Freedom House, *Countries at the Crossroads 2010 - Nicaragua*, 2010-04-07, s. 2, <https://www.refworld.org/pdfid/4be3c8d00.pdf>

²⁸ USA. Utrikesdepartementet, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2010-03-11, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2009/wha/136120.htm>

²⁹ Fritt översatt: ”Råd för familj, hälsa och liv.” Lifos noterar dock att dessa råd fortsatt i viss rapportering benämns som CPC eller omnämns med andra begrepp. I rapporten används genomgående termen ”medborgarmaktsråd” när dessa åsyftas.

³⁰ La Voz Del Sandinismo, *Asamblea Nacional aprobó y creó por ley Gabinetes de la Familia, Salud y la Vida*, 2013-02-21, <https://www.lavozdelsandinismo.com/nicaragua/2013-02-21/asamblea-nacional-aprobo-y-creo-por-ley-gabinetes-de-la-familia-salud-y-la-vida/>; USA. Utrikesdepartementet, *2014 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2015, s. 14, 16, 20, <https://www.state.gov/documents/organization/236916.pdf>

påtryckningar om medlemskap i FSLN och nekandet av samhällstjänster till oppositionella.³¹

Den partipolitiska oppositionen i Nicaragua betraktas allmänt som splittrad och svag.³² Kort innan valet 2016 beslutade landets högsta domstol att den presidentkandidat som hade utsetts av det största oppositionspartiet PLI³³ inte hade laglig rätt att företräda partiet och utsåg istället en annan kandidat som anses vara lojal till FSLN. PLI:s ledamöter i parlamentet erkände inte den nya ledaren vilket fick konsekvensen att valkommissionen utslöt samtliga av partiets ledamöter från parlamentet.³⁴

3.3. Händelserna 18 april 2018 och framåt

Den 18 april 2018 demonstrerade universitetsstudenter och pensionärer i Managua och ytterligare några städer mot reformer i socialförsäkringssystemet. Demonstrationerna slogs ner med våld av polis och regeringslojala väpnade grupper, som misstänks vara koordinerade av polisen³⁵. Dessa protester var startskottet på den kris som landet befinner sig i och som alltjämt är pågående.³⁶

De ovannämnda regeringslojala grupperna benämns olika i olika rapporter. Begreppet parapolis används frekvent för att beskriva dem men andra benämningar som förekommer i spansk- och engelskspråkig rapportering är *turbas*, *mobs*, *Fuerzas de choque*, *strike groups* och *strike forces*. Ibland används dessa begrepp synonymt medan det i andra fall görs en åtskillnad, som dock inte definieras närmare. I föreliggande rapport används begreppet parapolis genomgående för att beskriva dessa grupper om inte mer specifik distinktion är nödvändig.

³¹ USA. Utrikesdepartementet, 2015, s. 16; USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 22

³² International Crisis Group (ICG), *A Road to Dialogue After Nicaragua's Crushed Uprising*, 2018-12-19, s. 3, 19, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/072-a-road-to-dialogue.pdf>; CRS, 2007-01-30, s. 3

³³ *Partido Liberal Independiente*

³⁴ Worldwide Movement for Human Rights (FIDH), *Urgent Congress Resolution on the situation in Nicaragua*, 2016-08-27, https://www.fidh.org/IMG/pdf/reso_nicaragua_en.pdf; Toledo, E., Panam Post, *Nicaraguan Strongman Ortega Expels Opposition from Congress*, 2016-08-08, <https://panampost.com/elena-toledo/2016/08/01/nicaragua-opposition-ortega-expels-congress/?cn-reloaded=1>; ICG, 2018-12-19, s. 3

³⁵ ICG, 2018-12-19, s. 8; Inter-American Commission on Human Rights (IACHR), *Gross Human Rights Violations in the Context of Social Protests in Nicaragua*, 2018-06-21, s. 15, <http://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Nicaragua2018-en.pdf>; Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Human Rights Violations and Abuses in the Context of Protests in Nicaragua: 18 April – 18 August 2018*, augusti 2018, s. 13, https://www.ohchr.org/Documents/Countries/NI/HumanRightsViolationsNicaraguaApr_Aug2018_EN.pdf

³⁶ Det bör dock noteras att vissa analytiker menar att händelser som föregått dessa protester också utgör en upptakt till krisen. Under flera år förekom protester i Managua såväl som i North Atlantic Coastal Region mot ett kinesiskfinansierat kanalbygge. Under våren 2018 förekom protester mot regimens hantering av omfattande skogsbränder i den södra delen av landet.

IACHR såväl som andra bedömare³⁷ delar in krisen i fyra stadier som kännetecknas av olika former av repression från regimens sida.³⁸ Denna översikt över krisen följer denna indelning.

3.3.1. Krisens första fas: Demonstrationer möts med våld och blir regimkritiska

Som en reaktion på det våld som mött demonstranterna den 18 april samlades människor till demonstrationer under de efterföljande dagarna. Protesterna drog till sig alltmer folk på flera platser i Managua och spred sig till andra städer i landet.³⁹ De första dagarna utgjordes demonstranterna främst av studenter och flera demonstrationer ägde rum i anslutning till universitetscampus.⁴⁰ Demonstranterna uppträdde i huvudsak fredligt i samband med protesterna, med några undantag.⁴¹ Enligt IACHR ska redan den första dagens protester ha bemötts med överdrivet våld från polisens och parapolisens sida. Främst användes dock vapen som var mindre dödliga, såsom gummikulor och tårgas. De följande dagarna övergick man dock till att använda skarpladdade skjutvapen och krypskyttar.⁴² OHCHR beskriver de första dagarnas utveckling snarlikt.⁴³ Amnesty såväl som IACHR har bedömt att det våld som utövades mot demonstranterna var oproportionerligt och att en del av de dödsfall som inträffade utgjorde utomrättsliga avrättningar.⁴⁴ IACHR bedömer att minst 49 personer dödades under protesternas fyra första dagar.⁴⁵

Demonstrationer fortsatte äga rum i stor skala under maj och juni och samlade allt större folkmassor. Redan den 22 april hade Ortega dragit tillbaka de föreslagna reformerna av socialförsäkringssystemet men demonstrationerna utvecklades till att bli alltmer allmänt regimkritiska och samlade allt större delar av det nicaraguanska samhället. Utöver studenter deltog nu bl.a. företagare och bondeaktivister (så kallade *campesinos*).⁴⁶

Protesterna tog olika former, bland annat ockuperades universitet och från maj började demonstranter upprätta vägsärrar och barrikader, så kallade

³⁷ I en intervju som hölls med analytiker från Amnesty beskrevs utvecklingen i snarlika termer. Även ICG delar in krisen i faser.

³⁸ IACHR, *IACHR denounces aggravation of the repression and the closure of democratic spaces in Nicaragua*, 2018-12-19,

http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/273.asp

³⁹ OHCHR, augusti 2018, s. 13 f.; IACHR, 2018-06-21, s. 16

⁴⁰ OHCHR, augusti 2018, s. 13; IACHR, 2018-06-21, s. 15 f.

⁴¹ OHCHR, augusti 2018, s. 13

⁴² IACHR, 2018-06-21, s. 33 f.

⁴³ OHCHR, augusti 2018, s. 13 f.

⁴⁴ Amnesty International (AI), *Shoot to Kill: Nicaragua's Strategy to Repress Protest*, 2018-05-29,

<https://www.amnesty.org/download/Documents/AMR4384702018ENGLISH.PDF>;

IACHR, 2018-06-21, s. 89

⁴⁵ IACHR, 2018-06-21, s. 33

⁴⁶ Robles, F., The New York Times, *With Death in Streets, Nicaragua Cancels Social Security Revamp*, 2018-04-22,

<https://www.nytimes.com/2018/04/22/world/americas/nicaragua-ortega-protests.html>;

Robles, F., The New York Times, 2018-12-24; OACHR, augusti 2018, s. 13 ff.

tranques. Enligt OHCHR fanns det i mitten av maj drygt 180 vägspärrar och barrikader utspridda över i stort sett hela landet. Demonstranterna var fortsatt huvudsakligen fredliga men det fanns demonstranter som i allt högre grad började bruka våld mot regeringssidan med hjälp av konventionella vapen och hemgjorda artilleripjäser.⁴⁷

Den 30 maj 2018, som i Nicaragua är mors dag, hölls en demonstration för att hedra de som dödats sedan april. Demonstrationen gick fredligt till men parapolis och andra regimlojala väpnade grupper attackerade samlingen genom att skjuta rakt in i folkmassorna. Enligt IACHR dödades 15 personer och 199 skadades vid detta tillfälle.⁴⁸

Enligt statistik förd av IACHR dödades minst 212 personer, 1 337 personer skadades och 507 personer frihetsberövades mellan den 18 april och den 6 juni 2018.⁴⁹ Av de som drabbats av våld återfinns ett fåtal poliser och andra aktörer från regeringssidan men till överväldigande del utgjordes offren av demonstranter. De flesta av de som föll offer under denna period drabbades i samband med demonstrationer.⁵⁰ Regeringen agerade aktivt för att neka skadade demonstranter sjukvård genom order till sjukvårdspersonal och bestraffning i form av avsked för de som inte lydde order.⁵¹

I juni 2018 etablerade IACHR en särskild övervakningsmekanism för Nicaragua – *Mecanismo Especial de Seguimiento para Nicaragua* (MESENI). MESENI:s uppdrag var att följa upp de rekommendationer som lämnats av IACHR i den tidigare refererade rapporten *Gross Human Rights Violations in the Context of Social Protests in Nicaragua*⁵², vilka bland annat innefattade att upphöra med repressiva åtgärder mot demonstranter, upphöra med godtyckliga arresteringar och utreda de brott som begåtts mot enskilda. Gruppens mandat var inte tidsbestämt.⁵³ MESENI har löpande rapporterat om utvecklingen i landet på IACHR:s hemsida.

I juli 2018 inrättade IACHR en oberoende grupp av interdisciplinära experter – *Grupo Interdisciplinario de Expertos Independientes*, förkortad GIEI på spanska, i samförstånd med den nicaraguanska staten. Gruppens uppdrag var att bistå med utredning av de våldshandlingar som ägt rum sedan den 18 april. Gruppen fick mandat att verka i sex månader med

⁴⁷ OHCHR, augusti 2018, s. 14 f.

⁴⁸ IACHR, 2018-06-21, s. 18; Fernandez, D.S. och Charner, F., CNN, *Protests on Nicaragua's Mother's Day turn deadly*, 2018-06-01, <https://edition.cnn.com/2018/05/31/americas/nicaragua-mothers-day-deadly-violence/index.html>

⁴⁹ IACHR, 2018-06-21, s. 20

⁵⁰ AI, 2018-05-29, s. 15; OHCHR, augusti 2018, s. 14 ff.

⁵¹ OHCHR, augusti 2018, s. 25 f.

⁵² IACHR, 2018-06-21

⁵³ IACHR, *IACHR Launches Special Monitoring Mechanism for Nicaragua (MESENI)*, 2018-06-25, https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/135.asp

möjlighet till förlängning av mandatet efter överenskommelse mellan parterna.⁵⁴

3.3.2. Krisens andra fas: Operation Limpieza

I mitten av juni 2018 inleddes vad som har kommit att kallas Operation *Limpieza*⁵⁵. Kravallpolis och parapolis började bryta upp vägspärrar och barrikader som satts upp av demonstranterna vilket ledde till våldsamma sammandrabbningar och en eskalering av våldet från båda sidor.⁵⁶ Enligt IACHR letade myndighetsstyrkorna aktivt upp personer som av medborgarmaktsråd hade identifierats som kollaboratörer eller sympatisörer till personer som upprätthöll vägspärrar.⁵⁷ Räder genomfördes mot personer som deltagit i demonstrationer, i vissa fall också mot deras anhöriga och grannar samt mot oppositionella aktivister. Personer greps i samband med räderna på godtycklig grund och utan formella beslut. Parapolis attackerade därtill journalister som dokumenterade det som pågick och förstörde deras utrustning.⁵⁸

IACHR rapporterade den 19 juli att dödstalet då uppgick till totalt 277 personer och att antalet skadade uppgick till mer än 2 000 personer.⁵⁹ Det nicaraguanska centret för mänskliga rättigheter (CENIDH), en lokal NGO, rapporterade att mer än 160 personer gripits, kidnappats eller försvunnit under de första elva dagarna i juli.⁶⁰

OHCHR rapporterade att våldet eskalerade under mitten av juli och att regimen därefter lyckats upphäva de flesta vägspärrarna.⁶¹

3.3.3. Krisens tredje fas: Godtyckliga arresteringar och kriminalisering av dissidenter

Efter Operation *Limpieza* i mitten av juli 2018 avtog omfattningen av massdemonstrationer. Demonstrationer förekom fortsatt men i mindre skala.⁶² Enligt IACHR kännetecknas denna fas av gripanden och räder mot

⁵⁴ IACHR, *IACHR Announces Establishment of Interdisciplinary Group of Independent Experts for Nicaragua*, 2018-07-02,

https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/145.asp

⁵⁵ Betyder fritt översatt ”operation uppstädning” och benämns på engelska som ”Operation Clean Up”.

⁵⁶ OHCHR, augusti 2018, s. 16

⁵⁷ IACHR, *Preliminary observations on the working visit to monitor the situation of Nicaraguans forced to flee to Costa Rica*, 2018-11-01,

http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/233.asp

⁵⁸ IACHR, *IACHR Denounces Worsening, Deepening and Diversifying Repression in Nicaragua and Expresses Concern over the Situation of Children and Adolescents in the Country*, 2018-07-11, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/148.asp

⁵⁹ IACHR, *The Special Monitoring Mechanism for Nicaragua (MESENI) Completes Third Week in Action, Observes Tougher Repression and Raids by Police and Parapolice Groups*, 2018-07-19, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/156.asp

⁶⁰ IACHR, 2018-07-11

⁶¹ OHCHR, augusti 2018, s. 16

⁶² UN News, *Respect people’s peaceful assembly and fair trial rights, UN human rights wing urges Nicaragua*, 2018-11-23, <https://news.un.org/en/story/2018/11/1026451>;

Semple, K., The New York Times, *‘There’s No Law’: Political Crisis Sends Nicaraguans*

regeringsmotståndare, demonstranter, studenter och aktivister. Vidare anger IACHR att gripandena generellt gick våldsamt till och saknade laglig grund. Hundratals personer greps under denna period.⁶³ Bland de gripna fanns också personer som själva inte deltagit i protesterna eller upprätthållit vägsräddningar utan bara bistått demonstranter med exempelvis mat eller sjukvård samt släktingar till demonstranter. Många av de som greps släpptes utan brottsanklagelser medan andra grundlöst anklagats för brott såsom terrorism, organiserad brottslighet och mord.⁶⁴ Enligt OHCHR skapades ett klimat av fruktan och hopplöshet hos befolkningen och organisationen bedömer att den minskade omfattningen av demonstrationer var en följd av repressionen.⁶⁵

I en artikel i New York Times från augusti 2018 beskrivs en utbredd rädsla för repressalier bland befolkningen och att folk noga vaktar vad de säger och vem de säger det till. Vidare beskrivs ett de facto utgångsförbud; folk väljer att stanna inomhus kvälls- och nattetid av rädsla för parapolis och brottslingar som utnyttjar oroligheterna. Affärer stänger på eftermiddagen och restauranger och barer håller stängt efter att skymningen infallit.⁶⁶ En researcher på Amnesty beskriver att folk var angelägna om att prata med Amnesty om vad som pågick under deras första besök i april–maj men att det var annorlunda under deras senare besök, då människor var rädda och antingen inte vågade tala med dem eller ville träffas på hemlig plats.⁶⁷

Under denna period flydde allt fler sina hem, gömde sig i *safety houses* och lämnade landet. De protester som trots allt ägde rum under denna period kvästes med våld.⁶⁸

Den 16 juli 2018 antogs en ny antiterrorlag av parlamentet.⁶⁹ IACHR och FN-organ har uttryckt oro för att den nya lagen genom sina formuleringar öppnar upp för subjektiv tillämpning av lagen.⁷⁰ Den 28 september släppte den nicaraguanska polisen ett pressmeddelande där man deklarerade demonstrationer som olagliga med hänvisning till våldsamheter som man menade hade förekommit under demonstrationer som hållits tidigare i september. Vidare framgick av pressmeddelandet att organisatörer av

Fleeing, 2018-08-06, <https://www.nytimes.com/2018/08/06/world/americas/nicaragua-ortega-crisis.html>; OHCHR, augusti 2018, s. 22

⁶³ IACHR, *IACHR Annual Report 2018: Chapter IV. B – Nicaragua*, s. 388 ff., 2019-03-21, <http://www.oas.org/en/iachr/docs/annual/2018/docs/IA2018cap.4B.NI-en.pdf>

⁶⁴ OHCHR, augusti 2018, s. 17

⁶⁵ *Ibid.*, s. 21 f.

⁶⁶ Semple, K., The New York Times, 2018-08-06

⁶⁷ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

⁶⁸ IACHR, 2019-03-21, s. 405

⁶⁹ OHCHR, augusti 2018, s. 18

⁷⁰ IACHR, 2019-03-21, s. 403; UN News, *La nueva ley antiterrorista en Nicaragua podría usarse para criminalizar protestas pacíficas*, 2018-07-17, <https://news.un.org/es/story/2018/07/1438032>; OHCHR, augusti 2018, s. 18

demonstrationer skulle hållas ansvariga och lagföras.⁷¹ En liknande kommuniké utgick från polisen den 13 oktober vari det framgick att demonstrationer som inte godkänts på förhand av myndigheter var förbjudna.⁷²

OHCHR noterar att även om massgripanden är ett utmärkande drag för krisens tredje fas är det i sammanhanget ingen ny företeelse, utan något som förekommit sedan krisens början.⁷³

3.3.4. Krisens fjärde fas: Kriminalisering av organisationer

I december gick krisen i sin fjärde fas. Massarresteringar var då fortsatt pågående samtidigt som yttrande- och föreningsfrihet inskränktes ytterligare.⁷⁴ IACHR rapporterade i slutet av februari 2019 att godtyckliga arresteringar och andra, för den fjärde fasen, utmärkande repressiva mönster fortsatt var förekommande.⁷⁵

I slutet av november och början av december 2018 beslutade parlamentet att dra in flera civilsamhällesorganisationers verksamhetsstillstånd. De berörda organisationerna är aktiva inom olika verksamhetsområden och bland dem återfinns MR-organisationen CENIDH, en av de lokala organisationer som varit mest aktiva i arbetet med att dokumentera övergrepp under den pågående krisen.⁷⁶ Polisen genomförde räder utan husrannsakan mot de organisationer vars status hade dragits in och beslagtogs inventarier och dokumentation.⁷⁷ Flera ledare i de berörda organisationerna har gripits.⁷⁸

Den 19 december 2018 beslutade den nicaraguanska regeringen att tillfälligt avbryta IACHR:s särskilda uppföljningsmekanism (MESENI) närvaro i landet och att från denna tidpunkt inte tillåta besök från IACHR:s representanter. Samtidigt meddelades att den interdisciplinära gruppen av oberoende experter (GIEI) mandat och uppdrag var över. GIEI, vars uppdrag var att utreda våldsamma händelser som inträffat mellan 18 april och 30 maj, hade planerat att presentera sin slutrapport i Managua dagen

⁷¹ IACHR, *IACHR and Special Rapporteurship on Freedom of Expression express deep concern over decision to declare protests illegal in Nicaragua*, 2018-10-09, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/222.asp

⁷² ICG, 2018-12-19, s. 10

⁷³ OHCHR, augusti 2018, s. 17

⁷⁴ IACHR, 2019-03-21, s. 389

⁷⁵ IACHR, *IACHR Calls for Conditions that Enable the Enjoyment of Human Rights during Nicaraguan Dialogue*, 2019-02-28, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2019/051.asp

⁷⁶ IACHR, *IACHR Condemns the Cancellation of the Legal Personality of Human Rights Organizations in Nicaragua*, 2018-12-13, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/265.asp; WOLA, *Repression of Non-Profit Groups in Nicaragua is Arbitrary and Baseless*, 2018-12-12, <https://www.wola.org/2018/12/repression-of-non-profit-groups-in-nicaragua-is-arbitrary-and-baseless/>; IACHR (A), *IACHR denounces aggravation of the repression and the closure of democratic spaces in Nicaragua*, 2018-12-19, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/273.asp

⁷⁷ IACHR (A), 2018-12-19

⁷⁸ IACHR, 2019-03-21, s. 405 ff.

efter.⁷⁹ Så vitt Lifos erfar har IACHR inte haft någon närvaro i landet därefter.

Under december noterade IACHR en ökning i förekomsten av aggression och trakasserier mot journalister.⁸⁰ En räd utan husrannsakan genomfördes mot tidningen "El Confidenciales" redaktion. Kravallpolis angrep journalister som försökte rapportera från en polisstation. Under december fick MASENI vidare rapporter om poliskontroller i närheten av journalisters hem, agenter som övervakade journalister och övervakning med hjälp av drönare. Gripanden förekom i anslutning till poliskontrollerna och grundliga genomgångar av telefoner och annan elektronik ska ha genomförts.⁸¹ En av landets största tidningar, "La Prensa", som har en oppositionell inriktning, har helt upphört med att ge ut sin pappersutgåva efter att nicaraguansk tull hållit kvar deras importerade papper.⁸²

3.3.5. Förhandlingar mellan opposition och regim och regimens retorik

Kort efter att protesterna i april hade inletts bad president Ortega katolska kyrkan att gå in och medla mellan regeringen och demonstranterna. Katolska kyrkan har sedan dess utgjort den huvudsakliga medlaren i konflikten. Vidare var det katolska kyrkan som samlade proteströrelsen under ett paraply – *Civic Alliance for Justice and Democracy*, fortsättningsvis benämnd som alliansen. Alliansen består av företrädare för den privata sektorn, bondeaktivister (så kallade *campesinos*), grupper som företräder Nicaraguas regioner, civilsamhället och studentföreningar. Alliansen har sedan dess varit regeringens främsta motpart i förhandlingar.⁸³

Krav som framställts från alliansens sida har bland annat varit frisläppande och upphörande av gripande av politiska fångar, avvapning av parapolis och tidigare lagda val.⁸⁴ Regeringssidan har å sin sida framställt krav om bland annat upphävande av vägspärrar.⁸⁵ Enligt International Crisis Group gjorde regeringen vid några tillfällen mindre eftergifter såsom att tillåta humanitära korridorer och släppa gripna demonstranter.⁸⁶ Efter den ur regeringssidans perspektiv framgångsrika Operation *Limpieza* havererade samtalen mellan alliansen och regeringen.⁸⁷

⁷⁹ IACHR (B), *Press release about Nicaragua*, 2018-12-19, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/274.asp; IACHR, 2019-03-21, s. 389

⁸⁰ IACHR (A), 2018-12-19

⁸¹ IACHR (A), 2018-12-19; IACHR, *IACHR Condemns Increasing Attacks on the Press and Ongoing Human Rights Violations in Nicaragua*, 2019-02-06, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2019/026.asp

⁸² IACHR, 2019-02-06

⁸³ ICG, 2018-12-19, s. 13 ff.

⁸⁴ Selser, G., Associated Press (AP), *Nicaragua opposition eyes imminent deal on prisoner releases*, 2019-03-23, <https://www.apnews.com/b207c02059ef441b9522c71e1a2c3771>

⁸⁵ ICG, 2018-12-19, s. 14

⁸⁶ Ibid., s. 13

⁸⁷ Ibid., s. 15

I februari 2019 inleddes återigen samtal, vilka IACHR noterade ägde rum i en fortsatt kontext av repression.⁸⁸ Förhandlingarna ledde till att regeringen under februari och mars släppte ca 160 politiska fångar från fängelser för att istället placera dessa under husarrest.⁸⁹ I slutet av mars 2019 undertecknade Ortega och alliansen avtal om att frige politiska fångar med löften om att inga vidare rättsliga åtgärder ska vidtas mot dessa. Regeringen lovade också att rätten att demonstrera skulle efterlevas.⁹⁰ Regeringen har aviserat att man kommer släppa fångarna inom 90 dagar och man är överens med alliansen om att frigivningen ska överses av internationella Röda korset.⁹¹ I sammanhanget noterar Lifos dock att det finns stor diskrepans mellan alliansens och regeringens uppgifter avseende hur många politiska fångar det finns och att det efter avtalets ingång förekommit våldsamheter mot demonstranter och även gripanden.⁹²

I oktober 2018 aviserade delar av oppositionen, däribland alliansen, att man bildat en ny oppositionsrörelse – *Unidad Nacional Azul y Blanco*^{93, 94}. Det är i nuläget oklart för Lifos vilken praktisk roll den nya rörelsen spelar.

Regeringens företrädare och till regeringen närstående aktörer har under krisens gång använt mycket hård retorik mot dissidenter och smutskastat enskilda. Bland annat har man anklagat demonstranterna för att vara terrorister, beskrivit demonstrationerna som en misslyckad statskupp och anklagat personer för att vara kriminella.⁹⁵

⁸⁸ IACHR, 2019-02-28

⁸⁹ Selser, G., AP, 2019-03-23

⁹⁰ Reuters, *Nicaragua reiterates pledge to release people detained in protests*, 2019-03-30, <https://www.reuters.com/article/us-nicaragua-politics/nicaragua-reiterates-pledge-to-release-people-detained-in-protests-idUSKCN1RB020>; AP/The New York Times, *Nicaragua Government Vows to Free Prisoners, Allow Protests*, 2019-03-29, <https://www.nytimes.com/aponline/2019/03/29/world/americas/ap-lt-nicaragua.html>

⁹¹ AP/The New York Times, *Nicaragua Government, Opposition to Discuss Prisoner Release*, 2019-03-21, <https://www.nytimes.com/aponline/2019/03/21/world/americas/ap-lt-nicaragua.html>

⁹² AP, *Demonstrators Reported Arrested, Wounded In Nicaragua*, 2019-03-30, <https://hosted.ap.org/bendbulletin/article/695ee12a9e8343679f01ca5afec79f92/demonstrators-reported-arrested-wounded-nicaragua>; Reuters, 2019-03-30

⁹³ Fritt översatt ”Blå och vit nationell enighet”, en referens till färgerna i landets flagga. I engelsk rapportering benämns rörelsen som ”Blue and White National Unity”.

⁹⁴ Aburto, W.M., Confidential, *Nicaragua Has a New United Front in Opposition to Ortega*, 2018-10-05, <https://confidencial.com.ni/nicaragua-has-a-new-united-front-in-opposition-to-ortega/>; Aburto, W.M., Confidential, *Nace la “Unidad Nacional Azul y Blanco”*, 2018-10-04, <https://confidencial.com.ni/nace-la-unidad-nacional-azul-y-blanco/>

⁹⁵ Se t.ex. IACHR, 2019-03-21, s. 413, 426 f.; OHCHR, augusti 2018, s. 8; Phillips, T., *The Guardian, Daniel Ortega rejects blame for Nicaragua bloodshed in rare interview*, 2018-07-24, <https://www.theguardian.com/world/2018/jul/24/daniel-ortega-rejects-blame-for-nicaragua-bloodshed-in-rare-interview>

4. Aktörer på regeringssidan

4.1. Befälsordning och ansvarsutkrävande

Enligt författningen är presidenten i Nicaragua stats- och regeringschef, överbefälhavare samt högsta polischef.⁹⁶

Ändringar i författningen genomförda 2014 medförde att makt över polis och militär flyttades från inrikes- respektive försvarsministeriet till presidentämbetet och följaktligen hos president Ortega. Enligt amerikanska utrikesdepartementet sorterar parapolis också in under presidentens befäl.⁹⁷

Straffrihet är ett utbrett problem i Nicaragua. Polis och centrala delar av rättsväsendet är under påverkan av regeringspartiet och politiserat. En konsekvens av detta är att regeringsmotståndare dragits in i rättsprocesser, medan företrädare för myndigheterna och regeringsanhängare som begått brott mot mänskliga rättigheter och är lojala till presidenten åtnjuter straffrihet.⁹⁸

Mellan NGO:er, internationella organisationer och den nicaraguanska staten finns olika syner på händelseutvecklingen i Nicaragua. Medan NGO:er och internationella organisationer identifierat kraftigt övervåld mot demonstranter, oppositionella och MR-aktivister med flera så menar regeringen att de ingripit mot kriminella terroristgrupper som genomfört våldsamma protester och vandaliserat. Vad gäller de 325 individer som IACHR identifierat ha dödats i anslutning till protesterna så uppger nicaraguanska myndigheter att de har löst 32 fall och att 21 fall är i domstol. Myndigheterna har emellertid endast identifierat 198 dödsfall med koppling till krisen 2018. Personer som frihetsberövats har deltagit i ett misslyckat försök till statskupp, menar regeringen.⁹⁹

4.2. Polis, parapolis och militär

Amerikanska utrikesdepartementet rapporterar att myndigheterna under 2018 hade kontroll över polis och parapolis. Parapolis beskrivs som icke-uniformerade, maskerade och beväpnade grupper med taktisk träning vilka agerar i koordination med officiella säkerhetsstyrkor, under direkt kontroll av regeringen och med rapporteringsansvar direkt till den nationella polisen.¹⁰⁰

Även IACHR anger att det existerat ett tätt samarbete mellan polis samt parapolis och andra väpnade grupper. Polis har gett order till parapolis och andra regeringslojala väpnade grupper och i vissa fall även organiserat och

⁹⁶ Utrikesdepartementet (UD), *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Nicaragua 2015–2016*, 2017-04-26, s. 3,

<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39475>

⁹⁷ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 1, 6 f.

⁹⁸ Ibid., s. 2, 8

⁹⁹ IACHR, 2019-03-21, s. 389

¹⁰⁰ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 1

beväpnat dessa grupper. Grupperna har även i vissa fall agerat på instruktion av borgmästare och politisk administration på distriktsnivå.¹⁰¹

President Ortega förnekar emellertid att det finns en direkt koppling mellan den politiska administrationen och parapolisen. Han uppger istället att det rör sig om volontärpolis, vars mandat sedan tidigare är reglerad genom lagstiftning. Den roll parapolis och andra grupper haft under och efter protesterna överskrider dock det mandat volontärpolisen genom regleringar har.¹⁰²

Polis och parapolis har haft en central roll i oroligheterna i Nicaragua under 2018. På order av presidenten ingrep dessa mot de överlag fredliga protesterna som genomfördes under förra året. Det förekommer omfattande rapporter om användandet av omotiverat våld, godtyckliga arresteringar, övergrepp och våldtäkter.¹⁰³ I likhet med amerikanska utrikesdepartementet anger Amnesty att det finns ett nära samarbete mellan myndighetsstyrkorna och andra väpnade regeringstroga grupper. Amnesty beskriver hur grupper med avancerade vapen involverats i oroligheterna. Grupperna ska ha aktiverats av regeringen, varit aktiva kring protesterna och utgjort en viktig del i repressionen av regeringskritiker. Amnesty bedömer att dessa grupper har ett nära samarbete med myndighetsstyrkorna och har uppmanat regeringen att nedmontera dem.¹⁰⁴

Amnesty har i en rapport redogjort för flera händelser där regeringstroga grupper genomfört uppdrag i samarbete med bland annat polis. De har även noterat många fall där väpnade regeringstroga grupper haft tillgång till avancerade vapen som normalt sett endast armén använder sig av. Av rapporteringen framgår även att parapolis normalt sett inte bär uniform eller enhetlig klädsel.¹⁰⁵

Redan ett par år innan protesterna förekom rapporter om att militären allt mer ofta var delaktiga i brottsbekämpande verksamhet och att de brukade övervåld och tortyr.¹⁰⁶ Under protesterna och de efterföljande oroligheterna uttalade militären vid flera tillfällen att de förhöll sig neutrala och de vände sig mot rapporter om att de ska ha deltagit i några våldsamheter. Organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter rapporterar emellertid att militären ska ha genomfört godtyckliga arresteringar. Som lagstiftningen är formulerad saknar militären befogenhet att arrestera individer. Det förekommer även omfattande rapporter om att regeringstroga grupper ska ha haft tillgång till avancerade militära vapen.¹⁰⁷

¹⁰¹ IACHR, 2019-03-21, s. 395 f.

¹⁰² Ibid., s. 400 f.

¹⁰³ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 1 ff.

¹⁰⁴ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹⁰⁵ AI, *Instilling Terror: From Lethal Force to Persecution in Nicaragua*, 2018-10-18, s. 14 f., <https://www.amnesty.org/download/Documents/AMR4392132018ENGLISH.PDF>

¹⁰⁶ UD, 2017-04-26, s. 6

¹⁰⁷ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 6 f.; AI, 2018-10-18, s. 17 ff.

5. Repressiva metoder

5.1. Våld och gripanden i samband med demonstrationer, vägspärrar och andra protestaktioner

Det förekommer omfattande rapportering kring användandet av oproportionerligt våld, godtyckliga arresteringar och förekomst av tortyr i Nicaragua under 2018.¹⁰⁸

IACHR bedömer att minst 325 personer dödats i och efter demonstrationerna som inleddes i april 2018, bland dessa 21 poliser och 24 barn. Över 2 000 personer ska ha skadats och enligt uppgifter från organisationer i det civila samhället ska 777 personer ha arresterats och åtalats. Den nicaraguanska staten har uppgett att 198 personer har dödats.¹⁰⁹

Lifos noterar att beroende på källa skiljer sig statistiken över antal döda, skadade och gripna. Det är tydligt att exempelvis olika organisationer inom det civila samhället i Nicaragua och regeringen rapporterar olika siffror. Generellt sett rapporterar regeringen lägre antal, jämfört med de organisationer som är verksamma i eller bevakar Nicaragua.

IACHR har kommenterat skiljaktigheterna i rapporterad statistik. Efter att nicaraguanska myndigheter ifrågasatt IACHR:s siffror så har IACHR vid flera tillfällen erbjudit sig att jämföra och kontrollera data. De har emellertid inte fått någon återkoppling. IACHR uppger att deras metoder bygger på ambitiös datainsamling och uppgifter från en rad källor. Organisationer i civilsamhället, tillgängliga medier och när det tillgängliggörs information från myndigheter utgör viktigt underlag.¹¹⁰

Nicaragua har mottagit omfattande kritik för det våld som myndighetsstyrkor använt vid demonstrationerna.¹¹¹ Videoanalyser indikerar att säkerhetsstyrkor gått från att använda tårgas, till att använda, gummikulor, skarp ammunition och senare militära vapen.¹¹²

5.2. Godtyckliga arresteringar och övervakning av oppositionella

I anslutning till demonstrationerna, och de olika faser som präglat utvecklingen från då och fram till och med idag, finns rapporter kring såväl godtyckliga arresteringar som övervakning av oppositionella och riktade ingripanden från myndigheternas sida där de uppsökt, arresterat och frihetsberövat individer.

¹⁰⁸ Se t.ex. USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13; AI, 2018-10-18; OHCHR, augusti 2018

¹⁰⁹ IACHR, 2019-03-21, s. 390

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Se t.ex. USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13

¹¹² Robles, F., The New York Times, 2018-12-24

Män i åldern 18–35 år är överrepresenterade bland de som frihetsberövats.¹¹³ I mitten av mars 2019 krävde den politiska oppositionen att strax under 670 personer, vilka de identifierat som politiska fångar, skulle släppas fria.¹¹⁴

Enligt OHCHR, som dokumenterat ett antal fall, så går det att identifiera ett mönster. Polis och regeringslojala grupper låg mer ofta än militär bakom arresteringar och frihetsberövanden. Formellt beslut om husrannsakan, arresteringar och frihetsberövanden saknades normalt. Individer informerades inte om sina rättigheter. Frihetsberövanden registrerades inte i offentliga register. Anhöriga underrättades först efter flera dagar och kollektiva arresteringar och kvarhållanden (inklusive av familjer) förekom. De flesta som arresterades eller frihetsberövades var personer som antingen deltagit i regeringskritiska aktiviteter eller aktiviteter som kunde uppfattas som regeringskritiska.¹¹⁵

OHCHR bedömer att det finns underlag för slutsatsen att arresteringar och frihetsberövanden skett godtyckligt samt att fastslagen rättsprocess inte har följts. Detta har varit ett sätt att bestraffa personer som praktiserat åsiktsfrihet, yttrandefrihet och mötesfrihet.¹¹⁶

Under 2019 förekommer fortsatt rapportering kring godtyckliga arresteringar i olika delar av Nicaragua. I mitten av februari 2019 ska 16 ungdomar ha gripits, vilka ska ha deltagit i demonstrationerna under 2018. IACHR har även mottagit andra rapporter om godtyckliga arresteringar.¹¹⁷

Det förekommer en del rapportering kring övervakning av oppositionella och regeringskritiker i Nicaragua. En del rapportering rör situationen kring demonstrationerna 2018 och oroligheterna som följde direkt därpå, medan annan rapportering täcker nuläge och situationen för personer som återvänder idag.

Utöver godtyckliga arresteringar förkommer även mer riktade ingripanden. De lokala medborgarmaktsråden är ett verktyg som regeringen använt sig av i bevakningen av oppositionella och regeringskritiker. De har bedrivit underrättelseverksamhet och sammanställt listor över personer som på olika sätt varit kritiska mot regeringen. Listorna ska ha överlämnats till polis och/eller parapolis vilka sedan, utan stöd av domstol, genomfört våldsamma husrannsakingar och godtyckliga arresteringar.¹¹⁸ Medborgarmaktsråden har också använts för att kartlägga och politiskt definiera organisationer inom det civila samhället. Enligt IACHR är medborgarmaktsrådets

¹¹³ IACHR, 2019-03-21, s. 397

¹¹⁴ El Nuevo Diario, sammanfattat av BBC Monitoring, *Nicaragua opposition wants 677 prisoners freed for dialogue*, 2019-03-15, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c200op3q>

¹¹⁵ OHCHR, augusti 2018, s. 28

¹¹⁶ Ibid., s. 29

¹¹⁷ IACHR, 2019-02-28

¹¹⁸ IACHR, 2019-03-21, s. 402

aktiviteter en faktor som bidragit till att konsolidera makten i Nicaragua till regeringen.¹¹⁹

Norska Landinfo¹²⁰ har i mars 2019 rapporterat kring bland annat medborgarmaktsråden och bevakningen av återvändande nicaraguaner. De konstaterar att det i viss mån är svårt att avgöra vilken funktion de egentligen har och har haft i anslutning till protesterna och därefter. Ett par källor Landinfo intervjuat anger att medborgarmaktsråden är lojala till regeringen och att de används av myndigheterna för att övervaka befolkningen. Medborgarmaktsråden kan ha kännedom om vilka personer som reser in och ut från landet, men huruvida personen har framträdande profil eller inte kan vara av betydelse. Situationen för återvändande nicaraguaner beror på om myndigheterna får kännedom om detta och hur de då agerar. Där kan medborgarmaktsrådets agerande vara av betydelse.¹²¹

Bland nicaraguaner som flyr till Costa Rica finns en uttalad rädsla för att finnas på myndighetslistor över oppositionella.¹²² Många väljer därför att inte passera genom de officiella gränsövergångarna. Att det i gränsområden finns en hög närvaro av exempelvis polis och militär bidrar också. Istället väljer många att resa in i grannlandet illegalt. Det förekommer också rapporter från personer som säger sig ha sett medlemmar i de regeringslojala grupperna i Costa Rica.¹²³

Lifos konstaterar i likhet med Landinfo att det finns lite konkret information om myndighetslistor över oppositionella. Det finns mycket begränsat med information kring hur dessa används av myndigheterna, hur de är utformade och om de existerar i fysisk form eller är digitaliserade.

Vidare förekommer övervakning även på internet och sociala medier. Regeringen rapporteras ha haft bevakning på sociala medier i syfte att identifiera demonstranter eller personer som uttryckt eller spridit regeringskritiska uttalanden och information. Enligt uppgifter lämnade till IACHR spred en grupp med kopplingar till regeringen desinformation på internet och i sociala medier. De drev även förtalskampanjer mot journalister och medier. IACHR uttrycker oro för att personer som identifierats på internet kan bli måltavlor för repressalier.¹²⁴

¹¹⁹ IACHR, 2019-02-28; IACHR, 2019-03-21, s. 394

¹²⁰ Norska Landinfos uppdrag är i korthet att förse norsk utlänningsförvaltning och andra aktörer med landinformation.

¹²¹ Norge. Landinfo, *Respons Nicaragua: Utreise og opphold i utlandet*, 2019-03-11, s. 3, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/03/Nicaragua-respons-Utreise-og-opphold-i-utlandet-11032019.pdf>

¹²² Benämns även som svarta listor, dödslistor, arresteringslistor och liknande.

¹²³ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹²⁴ IACHR, 2019-03-21, s. 415

5.3. Fängelse- och häktesförhållande – förekomst av tortyr

De allmänna förhållandena i fängelser i Nicaragua är mycket svåra. Överbeläggning, bristande sanitet, svårigheter att få vård samt våld mellan intagna liksom mellan intagna och vakter förekommer. Det förekommer även att dömda brottslingar och brottsmisstänkta tvingas dela cell.¹²⁵

Enligt OHCHR har polisen fört individer som deltagit i oppositionella aktiviteter till antingen polisstationer eller fängelserna *El Chipote*, *La Modelo* eller *La Esperanza*. Såväl fängelser som polisstationer rapporteras ha varit överbelagda. Olika källor anger även att det existerat hemliga förvar, exempelvis i offentliga byggnader, vilka ska ha använts under korta tidsperioder. OHCHR har inte kunnat bekräfta de uppgifterna.¹²⁶ Enligt Lifos bedömning är det inte möjligt att göra en uttömmande redogörelse av vilka fängelser, förvar och liknande som använts.

Amerikanska utrikesdepartementet uppger att förekomst av tortyr är väldokumenterat – det finns fall där offentligt anställda utövat tortyr i syfte att inhämta information, bestraffa eller skrämja medborgare från att rapportera kring regeringens agerande eller delta i regeringskritiska aktiviteter. Internationella organisationer har även mottagit rapporter om sexuellt våld mot frihetsberövade kvinnor och män.¹²⁷

IACHR och OHCHR har mottagit information om förhållanden för personer som frihetsberövats i anslutning till protesterna 2018. Det förekommer rapporter om illabehandling mot både frihetsberövade män och kvinnor. Personer som har deltagit i protesterna har i olika fängelser utsatts för våld av personal som tjänstgör i fängelser, bland annat polis. Tillhyggen och tjänstehundar har använts mot frihetsberövade. Vidare förekommer regelbundet rapporter om att personer som arresterats i anslutning till oroligheterna ska ha utsatts för grym, inhuman och förnedrande behandling, liksom förekomst av tortyr i arrest och under de första dagarna av frihetsberövandet.¹²⁸ Enligt uppgifter från personer som släppts från fängelset *La Modelo*, tog polisen dit polisstudenter för att visa dem hur de kunde slå frihetsberövade utan att lämna märken.¹²⁹

Insynen i förhållanden i häkten och fängelser är begränsad. Regeringen har nekat NGO:er och medier tillträde.¹³⁰

5.4. Rättsliga efterverkningar

Genom att regeringen i juli 2018 gjorde tillägg till befintlig lagstiftning utökades möjligheten att driva mål gällande terrorbrott, organiserad

¹²⁵ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 5

¹²⁶ OHCHR, augusti 2018, s. 29

¹²⁷ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 4

¹²⁸ OHCHR, augusti 2018, s. 28; IACHR, 2019-02-28

¹²⁹ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 4

¹³⁰ Ibid., s. 6

brottslighet och/eller terrorfinansiering.¹³¹ Sedan lagstiftningen justerats anklagades mer än 100 personer som gripits av polis för terrorism, organiserad brottslighet och/eller terrorfinansiering. Brotten har 15–20 år i fängelse i straffskalan.¹³²

I ett pressmeddelande i slutet av februari 2019 hänvisar IACHR till organisationer i civilsamhället och anger att 777 personer fortsatt är frihetsberövade. Av dessa ska 407 ha åtalats och 138 redan dömts. Enligt den nicaraguanska staten är 372 personer frihetsberövade och ska åtalas.¹³³

Grupper inom det civila samhället som arbetar med mänskliga rättigheter menar att de demonstranter som fängslats är att betrakta som politiska fångar.¹³⁴

5.5. In- och utresor

Enligt lagstiftning i Nicaragua har medborgare rätt till fri rörlighet samt rätt att lämna och återvända till landet. Generellt sett respekterades detta under förra året. Det finns emellertid undantag. Regeringen kontrollerade inresa för personer med kopplingar till humanitära och religiösa organisationer.¹³⁵

Sedan oroligheterna bröt ut i april 2018 uppskattas cirka 50 000 nicaraguaner ha lämnat sitt hemland.¹³⁶ Enligt UNHCR ansökte mer än 23 000 nicaraguaner om asyl i Costa Rica under 2018. Balanser medför att ytterligare 9 000 nicaraguaner ännu inte kunnat registrera sin ansökan där.¹³⁷ Under 2018 ökade antalet asylsökande i Costa Rica från Nicaragua kraftigt under juni och juli, innan de i augusti och månaderna därefter avtog. En tentativ förklaring till nedgången är den ökade närvaron av myndighetsstyrkor kring gränsen mellan länderna, med följderna att antalet internflyktingar i Nicaragua stigit.¹³⁸

Även Mexiko, Panama och andra länder i regionen har sett en påtaglig ökning av asylsökande från Nicaragua under det senaste året. UNHCR beskriver situationen i Nicaragua som spänd och bedömer att den kommer att försämrans under 2019.¹³⁹

¹³¹ OHCHR, augusti 2018, s. 17 f.

¹³² USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 12

¹³³ IACHR, 2019-02-28

¹³⁴ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 12

¹³⁵ Ibid., s. 20 f.

¹³⁶ Utrikespolitiska institutet. Landguiden, *Nicaragua: Aktuell politik*, 2019-03-11

¹³⁷ United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Update on UNHCR's operations in the Americas*, 2019-03-04, s. 3,

<https://www.unhcr.org/excom/standcom/5c7ff4fa4/74th-meeting-standing-committee-regional-update-americas.html?query=nicaragua>

¹³⁸ UNHCR, *Nicaragua Situation – November 2018*, november 2018,

<http://reporting.unhcr.org/sites/default/files/UNHCR%20Nicaragua%20Situation%20Fact%20Sheet%20-%20November%202018.pdf>

¹³⁹ UNHCR, 2019-03-04, s. 3

Vidare har regeringen möjlighet att hindra utresa för personer med öppna ärenden i rättssystemet vilket, enligt amerikanska utrikesdepartementet, användes mot vissa personer som varit involverade i proteströrelsen 2018. Efter protesterna 2018 ökade trycket på myndigheter som arbetar med utreseviseringar och andra migrationstjänster. Kapacitetsbrister medförde att personer i perioder ej kunde lämna landet när de önskade.¹⁴⁰

Lifos har försökt utreda om möjligheten att få pass och andra handlingar utfärdade förändrats under det senaste året, men konstaterar att det inte har varit möjligt att finna någon detaljerad information kring detta.

I Nicaragua sker på internationella flygplatsen i Managua och andra officiella gränsövergångar ut- och inresekontroll. På flygplatsen sker elektronisk kontroll av pass och identitetskort. Landinfo hänvisar till en källa som uppger att personer som deltagit i oppositionella aktiviteter kunnat lämna Nicaragua legalt med flyg utan att problem uppstått.¹⁴¹ IAHCR rapporterar om ett fall där en kvinna med en framträdande roll i en MR-organisation greps på den internationella flygplatsen i Managua på väg till en aktivitet som just IACHR arrangerade.¹⁴² Lifos konstaterar att det saknas detaljerad information om hur gripandet gått till och under vilka omständigheter personen uppmärksammades.

Lifos konstaterar att det finns begränsad rapportering kring ut- och inresa i Nicaragua kopplat till personer som varit aktiva i regeringskritiska aktiviteter.

Landinfo konstaterar i likhet med Amnesty att många nicaraguaner reser till Costa Rica utan att passera de officiella gränsövergångarna och att de vistas där utan formella tillstånd.¹⁴³ Det finns fall där framträdande företrädare gripits i anslutning till utrikes resa på flygplatsen i Managua. Det finns andra exempel där personer med framträdande roller i studentorganisationer eller grupper inom det civila samhället gripits av militär nära gränsen till Costa Rica.¹⁴⁴

6. Regeringskritiska grupper – riskprofiler

6.1. Studenter och akademien

Generellt var många studenter aktiva i demonstrationerna under 2018. Även en del universitetslärare och universitet var aktiva i protesterna eller på annat sätt kritiska, exempelvis på sociala medier.¹⁴⁵ Bland de universitet där studenter mobiliserades under protesterna och där sammandrabbningar förekom finns *National Autonomous University of Nicaragua* (UNAN-

¹⁴⁰ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 20 f.

¹⁴¹ Norge. Landinfo, s. 2, 2019-03-11

¹⁴² IACHR, 2019-03-21, s. 406

¹⁴³ Norge. Landinfo, 2019-03-11, s. 1; Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹⁴⁴ OHCHR, augusti 2018, s. 18

¹⁴⁵ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

Managua), *National Agrarian University* (UNAN), *Central American University* (UCA) och *Polytechnic University* (UPOLI).¹⁴⁶

Olika källor rapporterar att lärare och professorer, som anklagats för att ha stöttat protesterna eller varit kritiska mot regeringen, förlorat sitt arbete och utsatts för trakasserier. Ett par universitet ska också ha förlorat sin statliga finansiering sedan de anklagats för att vara kritiska mot regeringen.¹⁴⁷

Utöver att många studenter varit aktiva i demonstrationerna och då påverkades av regeringens hantering av dessa, så har uppmärksammade sammandrabbningar mellan studenter och polis samt parapolis inträffat vid universitet varvid personer skadats och i vissa fall dödats.¹⁴⁸ Statistik över antal skadade och döda visar att ungdomar och unga vuxna, särskilt män, är överrepresenterade.¹⁴⁹ Detta sammanfaller med den profil många studenter har.¹⁵⁰

Enligt Amnesty har många studenter och akademiker tystats på grund av rädsla för repressalier i form av tortyr och sexuella övergrepp.¹⁵¹ Amnesty uppger vidare att beroende av vilket universitet en student eller akademiker är verksam vid, så riskerar hen att uppfattas som regeringskritiker oaktat egentlig politisk uppfattning.¹⁵² Det förekommer att studenter har tvingats avsluta sina studier.¹⁵³ Många studenter har tvingats fly sina hem och har antingen tvingats bosätta sig på annan ort eller tvingats lämna sitt hemland.¹⁵⁴

Studentledare tillhör en grupp¹⁵⁵ som av olika källor identifierats löpa särskild risk att utsättas för exempelvis övervakning, våld, trakasserier och tortyr.¹⁵⁶

6.2. Journalister och medier

Det förekommer att journalister som bevakade protesterna under 2018 har hotats, arresterats och utsatts för fysiska attacker. Journalister har anklagat regeringen för att övervaka deras kommunikation per e-post och telefon. Det

¹⁴⁶ OHCHR, augusti 2018, s. 14 f.

¹⁴⁷ OHCHR, augusti 2018, s. 20; AI, 2018-10-18, s. 10

¹⁴⁸ Den 10 maj 2018 dödades ett antal studenter i anslutning till en räd mot ett tekniskt universitet i Managua. Den 12–13 juli 2018 bröt regeringslojala grupper en studentockupation vid ett annat universitet i Managua. Se AP, *3 killed in Nicaragua amid protests against government*, 2018-05-11, <https://www.apnews.com/a0f7ae8d62cc4c7696929ff6e5fbae1c>;

AI, 2018-10-18, s. 24 ff

¹⁴⁹ IACHR, 2019-03-21, s. 397

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ IACHR, 2019-03-21, s. 424

¹⁵⁴ IACHR, 2019-03-21, s. 434

¹⁵⁵ Andra är exempelvis religiösa ledare och försvarare av mänskliga rättigheter.

¹⁵⁶ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 4; IACHR, 2019-03-21, s. 423

förekommer även rapporter om att poliser upprättat vägspärrar eller kontrollpunkter nära journalisters hem.¹⁵⁷

Enligt rapportering riktade unga anhängare till sandinistpartiet, parapolis och polis aktivt in sig mot journalister som rapporterade kring de regeringskritiska protesterna, i syfte att skrämja och trakassera dessa. Enligt en av de största dagstidningarna förekom regelbundet att antingen företrädare för det offentliga eller regeringsanhängare försökte att hindra deras efterforskningar, eller att de undvek att besvara frågor av allmänt intresse såsom korruption, rättsfrågor med mera.¹⁵⁸ Journalister som bevakade demonstrationer uppfattades ofta som deltagare och attackerades fysiskt.¹⁵⁹

Under 2019 har Reportrar utan gränser i ett upprop uppmärksammat ett fall där två journalister i december 2018 placerats i häkte anklagade för att ha uppviglat till hat och våld samt för att ha främjat terrorism. De uppges ha rapporterat kring den politiska oppositionen innan de greps. Journalisterna har i perioder nekats besök av familj och advokat samt tvingats till förhandlingar med kort framförhållning och begränsad tillgång till juridiska företrädare.¹⁶⁰

Enligt den uppföljning Reportrar utan gränser genomför varje år så dödades en journalist i Nicaragua under 2018.¹⁶¹ Mordet inträffade den 21 april 2018 och uppmärksammades i medier nationellt och internationellt. I anslutning till mordet greps två unga män.¹⁶² I en sluten rättegång dömdes i augusti 2018 de båda männen för mordet. Anhöriga till offret menar att de dömda männen är oskyldiga och hävdar att de skyldiga står att finna bland de poliser som befann sig nära offret då han mördades.¹⁶³ Rättsprocessen har kritiserats bland annat eftersom media, FN och IACHR nekats tillträde till processen.¹⁶⁴

Även nyhets- och nätverksbolag har verkat under ansträngda förhållanden. Under 2018 uppmanade statliga myndigheter nätverksbolag att sluta sända fristående nyhetskanaler. Det förekom även räder mot nyhets- och/eller

¹⁵⁷ Freedom House, 2019-02-04; USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 13

¹⁵⁸ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 16

¹⁵⁹ Reporters Without Borders (RSF), *Nicaragua*, odaterad, <https://rsf.org/en/nicaragua>

¹⁶⁰ RSF, *CPJ call on Nicaragua to release two journalists held on terrorism charges*, 2019-02-21, <https://rsf.org/en/news/rsf-cpj-call-nicaragua-release-two-journalists-held-terrorism-charges>

¹⁶¹ RSF, *Violations of press freedom barometer, the figures in 2018*, odaterad, https://rsf.org/en/barometer?year=2018&type_id=233#list-barometre

¹⁶² Goette-Luciak, C.D., *The Guardian*, *How a journalist's death live on air became a symbol of Nicaragua's crisis*, 2018-05-29,

<https://www.theguardian.com/world/2018/may/29/nicaragua-journalist-killed-live-on-air-angel-gahona>

¹⁶³ Galeano, L.M., AP, *2 men convicted in killing of Nicaraguan journalist*, 2018-08-28, <https://www.apnews.com/4db96039988b460eb08059434cbcd3f1>

¹⁶⁴ Pen International, *Nicaragua: End crackdown on free press and peaceful protest*, 2018-09-07, <https://pen-international.org/news/nicaragua-end-crackdown-on-free-press-and-peaceful-protest>

nätverksbolag.¹⁶⁵ Fristående medier hade begränsad tillgång till regeringen, dess företrädare, inplanerade aktiviteter och information. Det förekom vandalisering och att utrustning togs i beslag. Det har förekommit att medieprofiler anklagats för terrorrelaterad verksamhet, med följden att de hotats, tvingats leva gömda och/eller gå i exil.¹⁶⁶

Trots de begränsade möjligheterna att verka så var många medier fortsatt aktiva och genomförde en självständig bevakning av utvecklingen i Nicaragua under 2018. En hög andel av medierna i Nicaragua har kopplingar till regeringen och det styrande partiet. Dessa var inte begränsade på samma sätt som de fristående mediebolagen.¹⁶⁷ Flera medier med kopplingar till regeringen använde sitt utrymme för att stigmatisera demonstranter genom att i rapportering benämna dessa som terrorister, kuppmakare och liknande.¹⁶⁸

Under 2019 har fortsatt medier varit utsatta. Flera journalister har gripits av myndigheterna. Över 60 journalister uppskattas ha lämnat landet sedan oroligheterna inleddes under 2018.¹⁶⁹

6.3. Icke-statliga organisationer

Det förekommer rapporter om att förhållandena för icke-statliga organisationer, NGO:er, under 2018 blev mer ansträngda. Delar av civilsamhället hamnade i konflikt med regeringen. Det förekom räder mot NGO:er och organisationer som arbetade med mänskliga rättigheter begränsades i sin verksamhet.¹⁷⁰

I december 2018 drog regeringen in verksamhetstillstånden för ett tiotal NGO:er. Anhängare till regeringen anklagade de NGO:er som fick sina tillstånd indragna för att aktivt ha deltagit i terrorhandlingar, hatbrott och ett misslyckat kupp försök. Händelserna har fördömts av bland annat HRW som i ett uttalande sagt att det är tydligt att Ortega försöker styra Nicaragua genom terror och skrämstaktik.¹⁷¹

Under det senaste året har regeringssympatisörer och företrädare för presidentens parti drivit kampanjer mot protesterna och regeringskritiker. Försvare av mänskliga rättigheter och andra aktiva inom civilsamhället

¹⁶⁵ Freedom House, 2019-02-04

¹⁶⁶ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 14 ff.

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ IACHR, 2019-03-21, s. 412

¹⁶⁹ Ochab, E.U., Forbes, *Urgent Action Needed To Stop The Nicaraguan Government From Silencing Opposition*, 2019-03-07, <https://www.forbes.com/sites/ewelinaochab/2019/03/07/urgent-action-needed-to-stop-the-nicaraguan-government-from-silencing-opposition/#3deb877550b6>

¹⁷⁰ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹⁷¹ Phillips, T, The Guardian, *Ortega condemned for 'rule by terror' after raids in Nicaragua*, 2018-12-16, <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/16/ortega-condemned-for-raids-on-ngos-and-media-in-nicaragua>

har hotats och fått sina bostäder vandaliserade, liksom sett sina personuppgifter och bilder på hem spridas på sociala medier.¹⁷²

Individer och organisationer inom civilsamhället är fortsatt under 2019 utsatta. I februari 2019 genomfördes utan stöd av domstolsbeslut en husrannsakan hos NGO:n *Nicaraguan Network for Democracy and Local Development*, även kallad *Red Local*.¹⁷³ Dokument och egendom konfiskerades och centrala företrädare förhöordes och hotades. Andra personer med kopplingar till organisationen hotades i sina hem av polis. En annan NGO, som erbjuder rättshjälp, uppger att polis ständigt är posterad i anslutning till deras lokaler och att de skrämmer personer som har för avsikt att anmäla överträdelser mot de mänskliga rättigheterna.¹⁷⁴

Företrädare inom olika delar av civilsamhället tillhör en grupp¹⁷⁵ som av olika källor identifierats löpa särskild risk för bland annat övervakning, våld, trakasserier och tortyr.¹⁷⁶

6.4. Övriga

Utöver ovan grupper finns det en rad andra mindre grupperingar vilka också har kommit att verka under allt svårare förhållanden. Det rör sig exempelvis om personer inom det offentliga som motsatt sig regeringens och myndighetsstyrkornas agerande, såsom sjukvårdspersonal, personer med kopplingar till kyrkan, samt bondeaktivister.

Vad gäller landets myndighetsstyrkor så förekommer vissa rapporter om att personer ska ha försökt lämna dessa, med anledning av att man inte velat följa order vid ingripanden mot demonstranter och kritiker. Det verkar emellertid inte vara särskilt vanligt förekommande. Amnesty uppger att de känner till ett fåtal fall, att det leder till mycket allvarliga konsekvenser och att de känner till ett fall där en person som lämnat polisen mördats.¹⁷⁷ I en rapport redogör Amnesty i detalj för omständigheterna. Det rör en polis som varit delaktig i flera ingripanden mot demonstrationer, som sade upp sig och framförde invändningar mot arbetsmetoderna och strax därefter hittades mördad. Anhöriga misstänker poliser för att ha mördat mannen.¹⁷⁸

Bland de som dödades i oroligheterna 2018 finns enligt president Ortega cirka 40 poliser eller medlemmar i det styrande partiet. Enligt andra rapporter ska en del poliser ha dödat av anhängare till regeringen sedan de

¹⁷² USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 13

¹⁷³ Red Local är en paraplyorganisation för 22 gräsrotsrörelser aktiva i över 100 kommuner i Nicaragua.

¹⁷⁴ IACHR, 2019-02-28

¹⁷⁵ Andra är exempelvis religiösa ledare och studentledare.

¹⁷⁶ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 4; IACHR, 2019-03-21, s. 423

¹⁷⁷ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹⁷⁸ AI, 2018-10-18, s. 21 f.

vägrat följa order.¹⁷⁹ Enligt Amnesty dog 22 poliser i anslutning till protesterna.¹⁸⁰

Under och kring demonstrationerna 2018 förekom rapporter om att regeringen instruerat sjukvårdspersonal att inte vårda skadade demonstranter. Många bland sjukvårdspersonal underlät att följa instruktionerna och dokumenterade vad som inträffade.¹⁸¹ Enligt rapporter från Nicaraguan Medical Association hade inom ett par månader efter protesterna inletts 240 anställda inom vården fått besked om avsked, medan 28 lämnat landet på grund av hot och 16 tvingats leva gömda av rädsla för repressalier.¹⁸² Repressalier ska ha drabbat vårdpersonal i många olika delar av landet och det förekommer rapporter om att lokala sandinistgrupper spridit namn på läkare som vårdat demonstranter och samtidigt anklagat dessa för terrorism.¹⁸³

Det förekom att statliga medier, i likhet med president Ortega själv, pekade ut religiösa företrädare som kuppmakare. Nunnor och präster som tog hand om skadade personer utsattes för hot.¹⁸⁴ Representanter för den katolska kyrkan uppgav att regeringen övervakade deras mässor liksom kommunikation per e-post och telefon.¹⁸⁵

OHCHR lyfter bondeaktivister som särskilt utsatta för trakasserier, smutskastningskampanjer, hot om rättsprocesser med mera. Trots att företrädare för bondeaktivister deltog i förhandlingar med regeringen i början av krisen greps två ledande företrädare på flygplatsen i Managua i mitten av juli 2018. Det finns också en historik av spänningar mellan bondeaktivister och regeringen som efter valet 2017 dödade flera bondeaktivister.¹⁸⁶

7. Lifos sammanfattning och slutsats

Rapporteringen kring händelseutvecklingen i Nicaragua 2018 och framåt är i huvudsak samstämmig. Vad som inleddes som i huvudsak fredliga demonstrationer och möttes av våldsamma reaktioner från myndighetsstyrkor har genom olika faser utvecklats till en situation där godtyckliga arresteringar och repression av regeringskritiker, oberoende medier och delar av civilsamhället fortsatt förekommer.

Medier, civilsamhället och internationella organisationer vilka tidigare bevakat situationen har sett sitt utrymme att verka krympa, med följderna att deras inblick i händelseutvecklingen i landet minskat. Attacker på

¹⁷⁹ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 3

¹⁸⁰ AI, 2018-10-18, s. 5

¹⁸¹ Intervju med företrädare för Amnesty, 2018-12-14

¹⁸² Costa Rica. Tribunal Administrativo Migratorio. I översättning av CEDOCA (Belgien), *Informe de País de Origen. Nicaragua*, december 2018, s. 17. Ej öppet tillgänglig.

¹⁸³ OHCHR, augusti 2018, s. 20, 25

¹⁸⁴ IACHR, 2019-03-21, s. 412; OHCHR, augusti 2018, s. 20

¹⁸⁵ USA. Utrikesdepartementet, 2019-03-13, s. 13

¹⁸⁶ OHCHR, augusti 2018, s. 8 ff.

företrädare för kyrkan, studenter och olika organisationer i civilsamhället har begränsat utrymmet för civilsamhälle, media och opposition. Rädsla för repressalier begränsar möjligheten att aktivt ta ställning för mänskliga rättigheter och kritiker har tystats eller tvingats lämna Nicaragua.

Personer som har haft en framträdande roll i exempelvis studentrörelsen eller organisationer i civilsamhället lyfts ofta fram som särskilda riskprofiler. Det är emellertid viktigt att understryka att även personer som haft ett mer begränsat engagemang, eller saknat ett engagemang men av regeringen tillskrivits det, liksom anhöriga till dessa, har drabbats av repressalier. De repressalier som utgått från regeringen har varit dels riktade, dels godtyckliga.

De lokalt förankrade och regeringslojala medborgarmaktsråden har varit betydelsefulla. De har bedrivit underrättelseverksamhet och samarbetat med polis och myndigheter. Huruvida en person idag riskerar att uppmärksammas av polis, myndigheter eller till dessa associerade aktörer i övrigt beror bland annat på hur medborgarmaktsråden i området där hen är bosatt är verksamma. Det är rimligt att anta att en person med viss profil löper större risk att uppmärksammas, men det saknas specifik information om hur och i vilken omfattning medborgarmaktsråden väljer att rapportera. Det är enligt Lifos bedömning rimligt att anta att det finns utrymme för lokala variationer. Således går det inte att utesluta att det finns medborgarmaktsråd som även rapporterar kring personer som kan framstå som exempelvis politiskt aktiva på mycket låg nivå, eller medborgarmaktsråd som avstått från att rapportera kring mer framträdande personer.

Gällande underrättelser, informationsdelning och så kallade arresteringslistor konstaterar Lifos att informationsläget är begränsat. Flera källor rapporterar om arresteringslistornas existens men hur myndigheter och medborgarmaktsråd går tillväga i praktiken är oklart. Det är vidare inte känt om och i så fall hur information delas inom statsförvaltningen och huruvida listorna exempelvis är kopplade till digitala system.

Det är svårt att bedöma den framtida utvecklingen i Nicaragua. Samtidigt som förhandlingar mellan regering och civilsamhälle på senare tid har återupptagits och regeringen gjort vissa medgivanden så är det svårt att peka på konkreta framsteg. Många är fortsatt frihetsberövade och avvaktar en rättsprocess i vilken de sannolikt inte kommer att få en rättssäker prövning. Förtroendet för regeringen har under krisens gång sjunkit i breda befolkningslager, inte minst i de delar av civilsamhället som drabbats hårdast.

Nicaragua har redan innan april 2018 kritiserats för brister i demokrati och hantering av mänskliga rättigheter. Trots detta har läget på dessa punkter försämrats drastiskt sedan dess. Tröskeln för att uppfattas som oppositionell av regeringen är låg. Personer som av regeringen betraktas som dissidenter löper risk att drabbas av repressalier i olika former. Internationella

organisationer har pekat på den utbredda repression som utövats från den nicaraguanska statens sida. Lifos bedömer vidare att det också finns moment av godtycklighet. Alla som i någon form yttrat kritik mot regeringen och FSLN har inte drabbats direkt av repressionen, samtidigt som andra, vilka på lågaktiv nivå agerat på ett sätt som uppfattas som oppositionellt, har drabbats hårt.

Källförteckning

Elektroniska källor

Alla länkar är hämtade 2019-04-04

Aburto, W.M., Confidencial, *Confidencial, Nace la “Unidad Nacional Azul y Blanco”*, 2018-10-04, <https://confidencial.com.ni/nace-la-unidad-nacional-azul-y-blanco/>

Aburto, W.M., Confidencial, *Nicaragua Has a New United Front in Opposition to Ortega*, 2018-10-05, <https://confidencial.com.ni/nicaragua-has-a-new-united-front-in-opposition-to-ortega/>

Amnesty International (AI), *Shoot to Kill: Nicaragua’s Strategy to Repress Protest*, 2018-05-29, <https://www.amnesty.org/download/Documents/AMR4384702018ENGLISH.PDF>

AI, *Instilling Terror: From Lethal Force to Persecution in Nicaragua*, 2018-10-18, <https://www.amnesty.org/download/Documents/AMR4392132018ENGLISH.PDF>

Associated Press (AP), *3 killed in Nicaragua amid protests against government*, 2018-05-11, <https://www.apnews.com/a0f7ae8d62cc4c7696929ff6e5fbae1c>

AP/The New York Times, *Nicaragua Government, Opposition to Discuss Prisoner Release*, 2019-03-21, <https://www.nytimes.com/aponline/2019/03/21/world/americas/ap-lt-nicaragua.html>

AP /The New York Times, *Nicaragua Government Vows to Free Prisoners, Allow Protests*, 2019-03-29, <https://www.nytimes.com/aponline/2019/03/29/world/americas/ap-lt-nicaragua.html>

AP, *Demonstrators Reported Arrested, Wounded In Nicaragua*, 2019-03-30, <https://hosted.ap.org/bendbulletin/article/695ee12a9e8343679f01ca5afec79f92/demonstrators-reported-arrested-wounded-nicaragua>

Bertelsmann Stiftung, *BTI 2018 – Nicaragua Country Report*, 2018, <https://www.bti-project.org/en/reports/country-reports/detail/itc/nic/>

Bertelsmann Stiftung, *Transformation Index BTI*, odaterad, <https://www.bti-project.org/en/reports/country-reports/detail/itc/nic/ity/2008/itr/lac/>

Borchgrevink, A., Norsk Utenrikspolitisk Institutt, *A Study of Civil Society in Nicaragua*, 2006, <https://www.files.ethz.ch/isn/27865/699.pdf>

Castro, I., Reuters, *Nicaragua's Ortega to enjoy 2/3 majority in Congress*, 2011-11-16, <https://ca.reuters.com/article/topNews/idCATRE7AF2D820111116>

USA. Congressional Research Service (CRC), *Nicaragua: In Brief*, 2007-01-30, https://www.everycrsreport.com/files/20170130_R44560_c594ebb1c5b0489ce5685c2974ac2bd8a68eb9e5.pdf

CRS, *Nicaragua: The Election of Daniel Ortega and Issues in U.S. Relations*, 2007-04-19, https://www.everycrsreport.com/files/20070419_RL33983_756cb45450e57850adbd8ae08a72ad9136d55221.pdf

El Nuevo Diario, sammanfattat av BBC Monitoring, *Nicaragua opposition wants 677 prisoners freed for dialogue*, 2019-03-15, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c200op3q>

Fernandez, D.S. och Charner, F., CNN, *Protests on Nicaragua's Mother's Day turn deadly*, 2018-06-01, <https://edition.cnn.com/2018/05/31/americas/nicaragua-mothers-day-deadly-violence/index.html>

Fonseca, R., *Estrategia y Negocios (E&T)*, *Nicaragua: El 70% de la población demanda la renuncia de Ortega*, 2018-06-11, <https://www.estrategiaynegocios.net/lasclavesdeldia/1186398-330/nicaragua-el-70-de-la-poblaci%C3%B3n-demanda-la-renuncia-de-ortega>

Freedom House, *Freedom in the World 2006: Nicaragua*, september 2006, <https://www.ecoi.net/en/document/1312607.html>

Freedom House, *Freedom in the World 2009: Nicaragua*, 2009-07-16, <https://www.refworld.org/docid/4a645296c.html> Freedom House, *Countries at the Crossroads 2010 - Nicaragua*, 2010-04-07, <https://www.refworld.org/pdfid/4be3c8d00.pdf>

Freedom House, *Countries at the Crossroads 2012 - Nicaragua*, 2012-09-20, <https://www.refworld.org/docid/505c172c5.html>

Freedom House, *Freedom in the World 2013: Nicaragua*, januari 2013, <https://www.ecoi.net/en/document/1190538.html>

Freedom House, *Freedom in the World 2019: Nicaragua*, 2019-02-04, <https://www.ecoi.net/en/document/2002615.html> Galeano, L.M., AP, *2 men convicted in killing of Nicaraguan journalist*, 2018-08-28, <https://www.apnews.com/4db96039988b460eb08059434cbcd3f1>

Garay, J och Rocha, M.J.M., El Nuevo Diario, *Nicas prefieren candidatos que ofrezcan más empleo*, 2016-09-13, <https://www.elnuevodiario.com.ni/nacionales/404178-nicas-prefieren-candidatos-que-ofrezcan-mas-empleo/>

Goette-Luciak, C.D., The Guardian, *How a journalist's death live on air became a symbol of Nicaragua's crisis*, 2018-05-29, <https://www.theguardian.com/world/2018/may/29/nicaragua-journalist-killed-live-on-air-angel-gahona>

Inter-American Commission on Human Rights (IACHR), *Gross Human Rights Violations in the Context of Social Protests in Nicaragua*, 2018-06-21, <http://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Nicaragua2018-en.pdf>

IACHR, *IACHR Launches Special Monitoring Mechanism for Nicaragua (MESENI)*, 2018-06-25, https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/135.asp

IACHR, *IACHR Announces Establishment of Interdisciplinary Group of Independent Experts for Nicaragua*, 2018-07-02, https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/145.asp

IACHR, *IACHR Denounces Worsening, Deepening and Diversifying Repression in Nicaragua and Expresses Concern over the Situation of Children and Adolescents in the Country*, 2018-07-11, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/148.asp

IACHR, *The Special Monitoring Mechanism for Nicaragua (MESENI) Completes Third Week in Action, Observes Tougher Repression and Raids by Police and Parapolice Groups*, 2018-07-19, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/156.asp

IACHR, *IACHR and Special Rapporteurship on Freedom of Expression express deep concern over decision to declare protests illegal in Nicaragua*, 2018-10-09, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/222.asp

IACHR, *Preliminary observations on the working visit to monitor the situation of Nicaraguans forced to flee to Costa Rica*, 2018-11-01, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/233.asp

IACHR, *IACHR Condemns the Cancellation of the Legal Personality of Human Rights Organizations in Nicaragua*, 2018-12-13, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/265.asp

IACHR (A), *IACHR denounces aggravation of the repression and the closure of democratic spaces in Nicaragua*, 2018-12-19, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/273.asp

IACHR (B), *Press release about Nicaragua*, 2018-12-19, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/274.asp

IACHR, *IACHR Condemns Increasing Attacks on the Press and Ongoing Human Rights Violations in Nicaragua*, 2019-02-06, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2019/026.asp

IACHR, *IACHR Calls for Conditions that Enable the Enjoyment of Human Rights during Nicaraguan Dialogue*, 2019-02-28, http://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2019/051.asp

IACHR, *IACHR Annual Report 2018: Chapter IV. B – Nicaragua*, 2019-03-21, <http://www.oas.org/en/iachr/docs/annual/2018/docs/IA2018cap.4B.NI-en.pdf>

International Crisis Group (ICG), *A Road to Dialogue After Nicaragua's Crushed Uprising*, 2018-12-19, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/072-a-road-to-dialogue.pdf>

Kanada, Immigration and Refugee Board (IRB), *Nicaragua: Citizen power councils (Consejos de Poder Ciudadano - CPCs), including structure, objectives and how they work; whether CPCs play a political role; treatment of CPC members by the authorities and society (2007-2010)*, 2013-05-08, <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=455234&pls=1>

La Voz Del Sandinismo, *Asamblea Nacional aprobó y creó por ley Gabinetes de la Familia, Salud y la Vida*, 2013-02-21, <https://www.lavozdelsandinismo.com/nicaragua/2013-02-21/asamblea-nacional-aprobo-y-creo-por-ley-gabinetes-de-la-familia-salud-y-la-vida/>

Martí I Puig, S., *Latin American Politics and Society*, vol. 52, nr 4, *The Adaptation of the FSLN: Daniel Ortega's Leadership and Democracy in Nicaragua*, 2010, <https://www.jstor.org/ludwig.lub.lu.se/stable/pdf/40925837.pdf?refreqid=search%3Afc7c707a00d2ed53e14ed6b4200d925f>

Merrill, T [redaktör], Library of Congress, *Nicaragua: A Country Study (United States Intervention, 1909-33)*, 1993, <http://countrystudies.us/nicaragua/10.htm>

Merrill, T [redaktör], Library of Congress, *Nicaragua: A Country Study (The Somoza Era, 1936-74)*, 1993, <http://countrystudies.us/nicaragua/11.htm>

Nicaragua. Instituto de Información de Desarrollo (INIDE), *Anuario Estadístico 2015*, februari 2016, <http://www.inide.gob.ni/Anuarios/Anuario%20Estadistico%202015.pdf>

Norge. Landinfo, *Respons Nicaragua: Utreise og opphold i utlandet*, 2019-03-11, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/03/Nicaragua-respons-Utreise-og-opphold-i-utlandet-11032019.pdf>

Ochab, E.U., Forbes, *Urgent Action Needed To Stop The Nicaraguan Government From Silencing Opposition*, 2019-03-07, <https://www.forbes.com/sites/ewelinaochab/2019/03/07/urgent-action-needed-to-stop-the-nicaraguan-government-from-silencing-opposition/#3deb877550b6>

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Human Rights Violations and Abuses in the Context of Protests in Nicaragua: 18 April – 18 August 2018*, augusti 2018, https://www.ohchr.org/Documents/Countries/NI/HumanRightsViolationsNicaraguaApr_Aug2018_EN.pdf

Organization of American States (OAS), *Electoral Accompaniment Mission Report: General Elections in the Republic of Nicaragua*, 2011-11-06, https://www.oas.org/es/sap/docs/deco/2012/Inf_NIC_e.pdf

Partlow, J., The Washington Post, *From rebel to strongman: How Daniel Ortega became the thing he fought against*, 2018-08-24, https://www.washingtonpost.com/world/the_americas/from-rebel-to-strongman-how-daniel-ortega-became-the-thing-he-fought-against/2018/08/24/117d000a-97fe-11e8-818b-e9b7348cd87d_story.html?utm_term=.a1df6501e11a

Pen International, *Nicaragua: End crackdown on free press and peaceful protest*, 2018-09-07, <https://pen-international.org/news/nicaragua-end-crackdown-on-free-press-and-peaceful-protest>

Phillips, T., The Guardian, *Daniel Ortega rejects blame for Nicaragua bloodshed in rare interview*, 2018-07-24, <https://www.theguardian.com/world/2018/jul/24/daniel-ortega-rejects-blame-for-nicaragua-bloodshed-in-rare-interview>

Phillips, T., The Guardian, *Ortega condemned for 'rule by terror' after raids in Nicaragua*, 2018-12-16, <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/16/ortega-condemned-for-raids-on-ngos-and-media-in-nicaragua>

Reuters, *Nicaragua reiterates pledge to release people detained in protests*, 2019-03-30, <https://www.reuters.com/article/us-nicaragua-politics/nicaragua-reiterates-pledge-to-release-people-detained-in-protests-idUSKCN1RB020>

Robles, F., The New York Times, *Ortega vs. the Contras: Nicaragua Endures an '80s Revival*, 2016-03-07, <https://www.nytimes.com/2016/03/08/world/americas/ortega-vs-the-contras-nicaragua-endures-an-80s-revival.html?module=inline>

Robles, F., The New York Times, *With Death in Streets, Nicaragua Cancels Social Security Revamp*, 2018-04-22, <https://www.nytimes.com/2018/04/22/world/americas/nicaragua-ortega-protests.html>

Robles, F., The New York Times, *In Nicaragua, Ortega Was on the Ropes. Now, He Has Protesters on the Run.*, 2018-12-24, <https://www.nytimes.com/2018/12/24/world/americas/nicaragua-protests-daniel-ortega.html>

Reporters Without Borders (RSF), *CPJ call on Nicaragua to release two journalists held on terrorism charges*, 2019-02-21, <https://rsf.org/en/news/rsf-cpj-call-nicaragua-release-two-journalists-held-terrorism-charges>

RSF, *Nicaragua*, odaterad, <https://rsf.org/en/nicaragua>

RSF, *Violations of press freedom barometer, the figures in 2018*, odaterad, https://rsf.org/en/barometer?year=2018&type_id=233#list-barometre

Selser, G., AP, *Nicaragua opposition eyes imminent deal on prisoner releases*, 2019-03-23, <https://www.apnews.com/b207c02059ef441b9522c71e1a2c3771>

Semple, K., The New York Times, *'There's No Law': Political Crisis Sends Nicaraguans Fleeing*, 2018-08-06, <https://www.nytimes.com/2018/08/06/world/americas/nicaragua-ortega-crisis.html>

Thale, G., Washington Office on Latin America (WOLA), *As Nicaragua's Election Draws Near, Concerns Grow Over Abuse of Power*, 2016-10-20, <https://www.wola.org/analysis/nicaraguas-election-draws-near-concerns-grow-abuse-power/>

The Economist Intelligence Unit, *The Economist Intelligence Unit's Democracy Index*, odaterad, <https://infographics.economist.com/2018/DemocracyIndex/>

Toledo, E., Panam Post, *Nicaraguan Strongman Ortega Expels Opposition from Congress*, 2016-08-08, <https://panampost.com/elena-toledo/2016/08/01/nicaragua-opposition-ortega-expels-congress/?cn-reloaded=1>

Utrikesdepartementet (UD), *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Nicaragua 2015–2016*, 2017-04-26, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39475>

UN News, *La nueva ley antiterrorista en Nicaragua podría usarse para criminalizar protestas pacíficas*, 2018-07-17, <https://news.un.org/es/story/2018/07/1438032>

UN News, *Respect people's peaceful assembly and fair trial rights, UN human rights wing urges Nicaragua*, 2018-11-23, <https://news.un.org/en/story/2018/11/1026451>

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Nicaragua Situation – November 2018*, november 2018, <http://reporting.unhcr.org/sites/default/files/UNHCR%20Nicaragua%20Situation%20Fact%20Sheet%20-%20November%202018.pdf>

UNHCR, *Update on UNHCR's operations in the Americas*, 2019-03-04, <https://www.unhcr.org/excom/standcom/5c7ff4fa4/74th-meeting-standing-committee-regional-update-americas.html?query=nicaragua>

USA. Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook: Nicaragua*, 2019-03-26, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/nu.html>

USA. Utrikesdepartementet, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2010-03-11, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2009/wha/136120.htm>

USA. Utrikesdepartementet, *2014 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2015, <https://www.state.gov/documents/organization/236916.pdf>

USA. Utrikesdepartementet, *2016 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2017-03-03, <https://www.refworld.org/docid/58ec89efa.html>

USA. Utrikesdepartementet, *2018 Country Reports on Human Rights Practices – Nicaragua*, 2019-03-13, <https://www.state.gov/documents/organization/289556.pdf>

Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Ekonomisk översikt*, 2018-06-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/oversikt/>

Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Aktuell politik*, 2019-03-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/aktuell-politik2/>

Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Modern historia*, 2019-03-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/modern-historia/>

Utrikespolitiska institutet. Landguiden [betaltjänst], *Nicaragua: Politiskt system*, 2019-03-11, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/nordamerika/nicaragua/politiskt-system/>

Washington Office on Latin America (WOLA), *As Nicaragua's Election Draws Near, Concerns Grow Over Abuse of Power*, 2016-10-20, <https://www.wola.org/analysis/nicaraguas-election-draws-near-concerns-grow-abuse-power/>

WOLA, *Repression of Non-Profit Groups in Nicaragua is Arbitrary and Baseless*, 2018-12-12, <https://www.wola.org/2018/12/repression-of-non-profit-groups-in-nicaragua-is-arbitrary-and-baseless/>

Worldwide Movement for Human Rights (FIDH), *Urgent Congress Resolution on the situation in Nicaragua*, 2016-08-27, https://www.fidh.org/IMG/pdf/reso_nicaragua_en.pdf

Världsbanken, *GDP per capita (current US\$)*, odaterad, https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=ZJ-CL&year_high_desc=false

Otryckta källor

Intervju med företrädare för Amnesty International, 2018-12-04

Costa Rica. Tribunal Administrativo Migratorio. I översättning av CEDOCA (Belgien), *Informe de País de Origen. Nicaragua*, december 2018

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se